

ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย
THAILAND FASHION CENTER

สหรัฐ เตชานูบาล
SAHARAT TECHANUBAL

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม
หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2561

ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย
THAILAND FASHION CENTER

สหรัฐ เทชานูบาล
SAHARAT TECHANUBAL

วิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม
หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ปีการศึกษา 2561

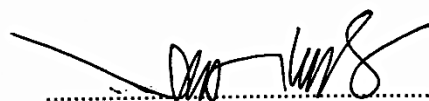
หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย
ชื่อนักศึกษา นายสหรัฐ เตชานูบาล
หลักสูตร สถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต
ปีการศึกษา 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ.....

คณะกรรมการดำเนินงานวิทยานิพนธ์

ประธานคณะกรรมการ	
อาจารย์ ชีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์	
คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์	
คณะกรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา	คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ
อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ	อาจารย์ทงศักดิ์ รัตนสุคนธ์
อาจารย์ฟ้าประทาน บัวอ่อน	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธราดล เสาร์ชัย
อาจารย์พรณิษฐ์ ต่อสุวรรณ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดอกเตอร์ณัฐฉาน อิศวโกวิทวงศ์
อาจารย์กฤษฎา อานโพธิทอง	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กนกวรรณ อุสันโน
	อาจารย์ปิยะ ไฉ่เหล็กพาล

โดยคณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ได้พิจารณาให้ความเห็นชอบและผ่านการสอบแล้ว
เมื่อวันที่ 12 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2562

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์รับรองแล้ว

(อาจารย์ ชีรบูลย์ พิศาลอภิพงศ์)

คณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

นักศึกษา : นายสหรัฐ เตชานูบาล

อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ

หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา 2561

บทคัดย่อ

โครงการนี้มุ่งแก้ไขปัญหาและให้เห็นถึงคุณค่าของงานทางด้านแฟชั่นที่ปัจจุบันมีงานรูปแบบใหม่ วัสดุใหม่ และนวัตกรรมใหม่ๆเกิดขึ้น ส่งผลให้ธุรกิจมากมายทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ แต่งานดี ๆ หลายงานที่เกิดขึ้นก็ไม่สามารถถูกเผยแพร่หรือเป็นที่รู้จักเท่าที่ควร ทั้งๆที่งานเหล่านี้มีรูปแบบความเป็นมา เอกลักษณ์ กระบวนการและขั้นตอนมากมายก่อนที่จะออกมาเป็นผลงานหนึ่งชิ้น และที่สำคัญยังเป็นงานส่งเสริมอุตสาหกรรมทางด้านแฟชั่นที่ทำรายได้มหาศาล

วิธีการศึกษา และผลการศึกษา เริ่มศึกษาประวัติความเป็นมาของแฟชั่นในประเทศไทย ตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบันแล้วดึงอัตลักษณ์ของแฟชั่นไทยออกมาว่ารูปแบบไหนที่ทุกคนเห็นแล้วเข้าใจตรงกันว่าเป็นแฟชั่นของไทย จากนั้นจึงศึกษาลวดลายผ้าไทยและกระบวนการทอผ้าไทยเพื่อดึงเทคนิคของการออกแบบเสื้อผ้ามาใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมได้อย่างไร วิเคราะห์ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนำมาสู่การสร้างเป็นโปรแกรมของโครงการ

การนำไปประยุกต์ออกแบบใช้ในโครงการ มีแนวคิดในการดึงรูปแบบอัตลักษณ์ของแฟชั่นไทยออกมาเป็นรูปแบบของอาคาร และนำรูปแบบของลวดลายผ้าไทย กระบวนการทอเข้ามาอยู่ภายในอาคารเพื่อให้รับรู้ถึงขั้นตอนในการทำและโปรแกรมโครงการที่เกิดขึ้นก็จะเป็นศูนย์กลางทางธุรกิจที่ช่วยแก้ไขปัญหาทางด้าน ผู้ผลิต ผู้ออกแบบ และผู้บริโภค โดยมีกิจกรรมที่เกิดขึ้นเป็นตัวกลางแก้ปัญหาให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานทางด้านแฟชั่น

กิตติกรรมประกาศ

ความสำเร็จของการศึกษาวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ ข้าพเจ้าได้รับการสนับสนุนและความช่วยเหลือในการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ ทั้งในส่วนภาคการศึกษาข้อมูลและภาคออกแบบจากบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งข้าพเจ้าขอขอบคุณในความเมตตากรุณา ความเสียสละที่มีต่อข้าพเจ้าตลอดเวลาในการศึกษาออกแบบวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม จนสำเร็จลุล่วง เป็นผลงานวิทยานิพนธ์การออกแบบทางสถาปัตยกรรมที่สมบูรณ์ได้แก่

บิดา – มารดา และครอบครัว	(ผู้สนับสนุนทางด้านการศึกษา)
อาจารย์จรรยา ผลประเสริฐ	(กรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)
อาจารย์ฟ้าประทาน บัวอ่อน	(กรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)
อาจารย์พรณิษฐ์ ต่อสุวรรณ	(กรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)
อาจารย์กฤษฎา อานโพธิทอง	(กรรมการอาจารย์ที่ปรึกษา)

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูป.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 เหตุผลและความเป็นมา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์.....	1
1.3 ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม.....	2
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	2
1.5 แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม.....	2
1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์.....	2
บทที่ 2 การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
2.1 ความหมายของคำว่าแฟชั่น.....	3
2.2 ประเด็นที่ศึกษาและเกี่ยวข้อง.....	3
2.2.1 ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์แต่งกายแตกต่างกัน.....	3
2.2.2 การแต่งกายไทยตามสมัยประวัติศาสตร์.....	6
2.2.2.1 สมัยทวาราวดี.....	6
2.2.2.2 สมัยศรีวิชัย.....	8
2.2.2.3 สมัยลพบุรี.....	9
2.2.2.4 สมัยเชียงแสน.....	11
2.2.2.5 สมัยสุโขทัย.....	12

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.2.6 สมัยอยุธยา.....	14
2.2.2.6.1 สมัยอยุธยาที่ 1.....	15
2.2.2.6.2 สมัยอยุธยาที่ 2.....	16
2.2.2.6.3 สมัยอยุธยาที่ 3.....	18
2.2.2.6.4 สมัยอยุธยาที่ 4.....	19
2.2.2.7 สมัยรัตนโกสินทร์.....	21
2.2.2.7.1 สมัยรัชกาลที่ 1 - 3.....	21
2.2.2.7.2 สมัยรัชกาลที่ 4.....	24
2.2.2.7.3 สมัยรัชกาลที่ 5.....	26
2.2.2.7.4 สมัยรัชกาลที่ 6.....	28
2.2.2.7.5 สมัยรัชกาลที่ 7.....	30
2.2.2.7.6 สมัยรัชกาลที่ 8.....	31
2.2.2.7.7 สมัยรัชกาลที่ 9.....	32
2.2.3 ลายผ้าไทย.....	34
2.2.3.1 ลายผ้าไทยภาคเหนือ.....	34
2.2.3.2 ลายผ้าไทยภาคอีสาน.....	36
2.2.3.3 ลายผ้าไทยภาคกลาง.....	38
2.2.3.4 ลายผ้าไทยภาคใต้.....	39
2.2.4 กระบวนการทอผ้า.....	40

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.2.4.1	กระบวนการ SHEEDDING.....	41
2.2.4.2	กระบวนการ PICKING.....	41
2.2.4.3	กระบวนการ BEATING UP.....	41
2.2.4.4	กระบวนการ TAKING UP.....	41
2.2.5	ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ.....	42
บทที่ 3	กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล	
3.1	วิเคราะห์อัตลักษณ์ของแฟชั่นไทย	43
3.2	วิเคราะห์ลายผ้าไทยทั้ง 4 ภาค	44
3.3	วิเคราะห์กระบวนการทอ 4 ขั้นตอน	45
3.4	วิเคราะห์โครงการ	46
3.5	สถานที่ตั้งโครงการ.....	48
บทที่ 4	การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม	
4.1	การกำหนดโปรแกรม.....	50
4.1.1	ลักษณะโครงการและกิจกรรมโครงการ.....	50
4.1.2	กำหนดองค์ประกอบโครงการ.....	50
4.1.3	การวิเคราะห์ผู้ใช้อ้อยโครงการ.....	51
4.1.4	การวิเคราะห์พื้นที่ใช้อ้อยโครงการ.....	51
4.2	การนำไปใช้ในองค์ประกอบสถาปัตยกรรม.....	52
4.2.1	แนวคิดในการออกแบบโครงการ.....	52
4.2.2	การวิเคราะห์บริบทและที่ตั้งโครงการและ ZONNING.....	53
4.2.2.1	การวิเคราะห์บริบทที่ตั้งของโครงการ.....	53

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

4.2.2.2 การวิเคราะห์ที่ตั้งของตำแหน่งอาคาร(ZONNING).....	54
4.3 การออกแบบร่างขั้นต้น	57
4.3.1 แบบร่าง.....	57
4.3.2 แบบผังบริเวณ.....	63
4.3.3 แบบผังพื้นที่อาคารชั้นใต้ดิน.....	64
4.3.4 แบบผังพื้นที่อาคาร 1.....	65
4.3.5 แบบผังพื้นที่อาคาร 2.....	66
4.3.6 แบบผังพื้นที่อาคาร 3.....	67
4.3.7 แบบผังพื้นที่อาคาร 4.....	68
4.3.8 แบบผังพื้นที่อาคาร 5.....	69
4.3.9 แบบผังพื้นที่อาคาร 6.....	70
4.3.10 รูปด้านอาคาร.....	71
4.3.11 รูปตัดอาคาร.....	73
4.3.12 PEESPECTIVE.....	74
4.3.13 MODEL FINAL.....	75
บทที่ 5 แนวความคิดของโครงการ	
5.1 แนวความคิดของโครงการ.....	82
5.2 การวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ.....	83
5.3 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ.....	84
บรรณานุกรม.....	88
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	89

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของ โครงการ.....	51
--	----

สารบัญรูป

	หน้า
ภาพที่ 1 รูปการแต่งกายสมัยทวาราวดี	6
ภาพที่ 2 รูปการแต่งกายสมัยศรีวิชัย	8
ภาพที่ 3 รูปการแต่งกายสมัยลพบุรี	9
ภาพที่ 4 รูปการแต่งกายสมัยเชียงแสน	11
ภาพที่ 5 รูปการแต่งกายสมัยสุโขทัย	12
ภาพที่ 6 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 1	15
ภาพที่ 7 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 2	16
ภาพที่ 8 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 3	18
ภาพที่ 9 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 4	19
ภาพที่ 10 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 1-3	21
ภาพที่ 11 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 4	24
ภาพที่ 12 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 5	26
ภาพที่ 13 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 6	28
ภาพที่ 14 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 7	30
ภาพที่ 15 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 8	31
ภาพที่ 16 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 9	32
ภาพที่ 17 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 9	32
ภาพที่ 18 รูปชาวไทลื้อ	35
ภาพที่ 19 รูปขึ้นมุกต่อตีนจก	36
ภาพที่ 20 รูปกลุ่ม ไทย – ลาว	37
ภาพที่ 21 รูปผ้าฝ้ายมัดหมี่ลายดอกปีป	37
ภาพที่ 22 รูปผ้าขึ้นตีนจกลายดอกเขีย	38
ภาพที่ 23 รูปผ้าลายลูกแก้ว	39
ภาพที่ 24 รูปการทอ	40
ภาพที่ 25 รูปกระบวนการทอ	41
ภาพที่ 26 รูปวิวัฒนาการแพชั่นไทย	43
ภาพที่ 27 รูปถอดอัตลักษณ์แพชั่นไทย	44

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 28	รูปถอดลดฉายผ้าไทยทั้ง 4 ภาค	44
ภาพที่ 29	รูปถอดจังหวะที่เกิดในกระบวนการทอทั้ง 4 ขั้นตอน	45
ภาพที่ 30	รูปโปรแกรมของโครงการที่เกิดขึ้น.....	46
ภาพที่ 31	รูปคำถามของโครงการ.....	46
ภาพที่ 32	รูปสถานที่ตั้งโครงการ	48
ภาพที่ 33	รูปสถานที่ใกล้เคียงของที่ตั้งโครงการ.....	49
ภาพที่ 34	รูปวิเคราะห์บริบทโดยรอบ	49
ภาพที่ 35	รูปความคิดเริ่มต้นของโครงการที่นำไปสู่กระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม	52
ภาพที่ 36	รูปแสดงตำแหน่งบริเวณที่ตั้งของโครงการและทางสัญจรที่เข้าถึง ขอบเขตพื้นที่...	53
ภาพที่ 37	รูปแสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ.....	54
ภาพที่ 38	รูปแสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ.....	55
ภาพที่ 39	รูปแสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ.....	56
ภาพที่ 40	รูป ZONING ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 1	57
ภาพที่ 41	รูป มุมมองโดยรอบโครงการ ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 1.....	51
ภาพที่ 42	รูป ZONING ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 2.....	58
ภาพที่ 43	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 2.....	59
ภาพที่ 44	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 2.....	59
ภาพที่ 45	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 2.....	60
ภาพที่ 46	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 2.....	60
ภาพที่ 47	รูป วางผังพื้น ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3	61
ภาพที่ 48	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3.....	61
ภาพที่ 49	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3.....	62
ภาพที่ 50	รูป MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3.....	62
ภาพที่ 51	รูปแสดงผังบริเวณทั้งหมดของโครงการ(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	63
ภาพที่ 52	รูปแสดงผังชั้นใต้ดินศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	64
ภาพที่ 53	รูปแสดงผังชั้น 1 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	65
ภาพที่ 54	รูปแสดงผังชั้น 2 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	66

สารบัญรูป (ต่อ)

หน้า

ภาพที่ 55	รูปแสดงผังชั้น 3 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	67
ภาพที่ 56	รูปแสดงผังชั้น 4 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	68
ภาพที่ 57	รูปแสดงผังชั้น 5 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	69
ภาพที่ 58	รูปแสดงผังชั้น 6 ศูนย์แพชชั่นแห่งประเทศไทย(การแสดงผลแบบขั้นสุดท้าย)	70
ภาพที่ 59	รูปแสดงรูปด้าน 1 ของโครงการ	71
ภาพที่ 60	รูปแสดงรูปด้าน 2 ของโครงการ	71
ภาพที่ 61	รูปแสดงรูปด้าน 3 ของโครงการ	72
ภาพที่ 62	รูปแสดงรูปด้าน 4 ของโครงการ	72
ภาพที่ 63	รูปแสดงรูปตัด A-A	73
ภาพที่ 64	รูปแสดงรูปตัด B-B	73
ภาพที่ 65	รูปแสดงทัศนียภาพภายนอกของโครงการ	74
ภาพที่ 66	รูปแสดงทัศนียภาพภายนอกของโครงการ	74
ภาพที่ 67	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	75
ภาพที่ 68	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	76
ภาพที่ 69	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	77
ภาพที่ 70	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	78
ภาพที่ 71	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	78
ภาพที่ 72	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	79
ภาพที่ 73	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	79
ภาพที่ 74	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	80
ภาพที่ 75	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ	80
ภาพที่ 76	รูปแสดงหุ่นจำลองภายในและนอกโครงการ	81
ภาพที่ 77	แสดงข้อมูลที่นำมาใช้ในการออกแบบ	82
ภาพที่ 78	แสดงข้อมูลกระบวนการคิดในการออกแบบ	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 เหตุผลและความจำเป็น

ในปัจจุบันแฟชั่นที่ทุกคนนึกถึงกันจะเป็นพวกเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งมีความจำเป็นต่อมนุษย์เพราะนอกจากจะเป็นสิ่งที่ปกคลุมให้ความอบอุ่นกับร่างกายแล้วยังเป็น 1 ใน ปัจจัย 4 ที่มนุษย์ขาดไม่ได้ จึงเกิดการสร้างเครื่องนุ่งห่มมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันโดยมีการพัฒนาไปตามระยะเวลาและสภาพแวดล้อม ปัจจัยและอิทธิพลต่างๆ จนมาถึงยุคปัจจุบัน เสื้อผ้ายังปกป้องถึงลักษณะของผู้สวมใส่ได้ด้วย เช่น ฐานะ, เชื้อชาติ, ฯลฯ การพัฒนาของแฟชั่นในแต่ละยุคสมัยแตกต่างกันมาก ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายๆ อย่าง เช่น การเมือง, เศรษฐกิจ, ภูมิอากาศ, ฯลฯ แฟชั่นของโลกได้ก้าวเข้าสู่ความเป็นสากล เพราะการติดต่อสื่อสารของโลกตะวันตกและตะวันออกเป็นได้เปิดกว้างมากขึ้น มีการไปมาหาสู่กัน แฟชั่นของโลกตะวันตกจึงเข้ามามีบทบาทกับโลกตะวันออก จนผู้คนแต่งตัวให้มีความเป็นสากลมากขึ้น จึงทำให้การแต่งกายของคนไทยที่มาแต่อดีตค่อยๆ หายไปจนสุดท้ายแล้วถ้าหากไม่มีการอนุรักษ์ คนรุ่นหลังก็จะไม่รู้จักรูปการแต่งกายของไทยที่มีมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ และยังมีปัญหาทางด้านเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นทางด้านผู้ผลิต ผู้ออกแบบ ผู้บริโภค เป็นปัญหาที่มาจาก การแก้ไขปัญหาไม่ตรงจุด

จึงเล็งเห็นปัญหาและนำสิ่งเหล่านี้มาพัฒนาต่อยอดให้ออกมาในรูปแบบสถาปัตยกรรม เนื่องจากสถาปัตยกรรมมีความคงทนและอยู่ยาวนานร้อยปีจึงมีการดึงอัตลักษณ์ รูปแบบ และจุดเด่นของแฟชั่นไทยมาใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรมเพื่อตอบสนองต่อผู้มาใช้โครงการ ซึ่งโครงการนอกจากจะสามารถแก้ไขปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้แล้วยังมีแนวความคิดที่สอดคล้องกับงานทางด้านแฟชั่นทำให้ผู้มาใช้โครงการได้รับความรู้สึกเหมือนสถาปัตยกรรมกำลังผลิตงานทางด้านแฟชั่นอยู่ เช่น ภาชนะในอาคารให้ความรู้สึกเหมือนกำลังอยู่ในกระบวนการทอผ้า นอกจากนี้ยังเป็นการอนุรักษ์และเห็นถึงคุณค่าของสิ่งที่มีมาแต่อดีต

1.2 วัตถุประสงค์

1.2.1 เพื่อแก้ไขปัญหาอุตสาหกรรมทางด้านแฟชั่นที่เกิดขึ้นในปัจจุบันให้ตรงจุด

1.2.2 เพื่อศึกษารูปแบบและกระบวนการของการทำผ้าไทยและพัฒนาไปสู่การเกิดงานสถาปัตยกรรมใหม่

1.2.3 เพื่ออนุรักษ์แฟชั่นของไทยที่ค่อยๆ หายไปในปัจจุบันให้กลับมาในรูปแบบใหม่

1.3 ประโยชน์ที่มีต่องานสถาปัตยกรรม

- 1.3.1 สถาปัตยกรรมจะเป็นตัวอนุรักษ์แพชชั่นไทยแทนเครื่องนุ่งห่ม
- 1.3.2 ส่งเสริมนวัตกรรมการออกแบบใหม่ที่ดึงมาจากเทคนิคการทำงานของผู้ออกแบบแพชชั่น
- 1.3.3 การพัฒนาวัสดุใหม่จากการศึกษาแพชชั่นไทย

1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิทยานิพนธ์

- 1.4.1 ออกแบบอาคารจาก อัตลักษณ์ ลวดลาย กระบวนการทอ ของแพชชั่นไทยที่ศึกษา
- 1.4.2 ออกแบบโปรแกรมจากการวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา
- 1.4.3 ศึกษาตำแหน่งโครงการที่เหมาะสมที่สอดคล้องกับความต้องการของโครงการ

1.5 แผนการดำเนินงานวิทยานิพนธ์ทางสถาปัตยกรรม

- 1.5.1 ศึกษาความเป็นไปได้เบื้องต้นของโครงการและค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแพชชั่น
- 1.5.2 ศึกษารูปแบบแพชชั่นไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
- 1.5.3 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทางด้านแพชชั่น
- 1.5.4 ศึกษาและออกแบบให้เหมาะสมกับบริบท

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับของการศึกษาวิทยานิพนธ์

- 1.6.1 คาดว่าจะได้งานสถาปัตยกรรมที่แก้ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้อย่างสมบูรณ์
- 1.6.2 ได้ความรู้ด้านเทคนิค วัสดุ จากผู้ออกแบบแพชชั่นมาใช้ในงานสถาปัตยกรรมได้อย่างดี

บทที่ 2

การศึกษาข้อมูลวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1 ความหมายของคำว่าแฟชั่น (FASHION)

คำว่า แฟชั่น หมายถึง สมัยนิยม แบบ หรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง เช่น ในประโยคที่ว่า ตอนนี้แฟชั่นผมสั้นกำลังมาแรง คนที่วิ่งตามแฟชั่นต้องเสียเงินซื้อของใหม่อยู่เรื่อย คำว่า แฟชั่น มาจากคำภาษาอังกฤษ f-a-s-h-i-o-n (เอฟ-เอ-เอส-เอช-ไอ-โอ-เอ็น) ออกเสียงว่า “แฟชั่น” ซึ่งมีความหมายไม่ต่างกับคำในภาษาไทย แต่ออกเสียงต่างกัน คือในภาษาอังกฤษมีเสียง sh (เอส-เอช) ซึ่งต่างจากเสียง ช ช้าง ในภาษาไทย ในภาษาอังกฤษลงเสียงเน้นหนักในพยางค์แรก แต่ในภาษาไทยเสียงเน้นหนักอยู่ตรงพยางค์ที่ ๒ จะเห็นได้ว่า คำภาษาอังกฤษเมื่อนำมาใช้เป็นคำไทยแล้วก็ต้องออกเสียงตามเสียงภาษาไทย

2.2 ประเด็นที่ศึกษาและเกี่ยวข้อง

2.2.1 ปัจจัยที่ทำให้มนุษย์แต่งกายแตกต่างกัน

ในทางฟิสิกส์มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่อ่อนแอที่สุด ผิวหนังมนุษย์จะบอบบางกว่าสัตว์อื่น ๆ จึงมีความจำเป็นต้องมีสิ่งมาปกปิดร่างกายเพื่อการดำรงชีวิตอยู่ได้ สิ่งนี้จึงเป็นแรงกระตุ้นที่สำคัญที่ทำให้มนุษย์ขนขวายที่จะแต่งกายเพื่อสนองความต้องการของตนเอง สังคม และอื่น ๆ ประกอบกัน ซึ่งความต้องการของมนุษย์นั้นก็ออกแบบได้แบ่งความ ต้องการของมนุษย์ออกเป็น 3 ลักษณะ คือความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ (Biological Needs) ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และยารักษาโรคความต้องการด้านร่างกาย (Physical Needs) เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการพื้นฐาน เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่มนุษย์ต้องการ ความต้องการด้านจิตวิทยา (Psychological Needs) เป็นความต้องการทางด้านจิตใจ ของมนุษย์ด้านความงาม นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่า มนุษย์ในยุคโบราณต้องแก้ปัญหาพื้นฐานในเรื่องปัจจัย 4 เป็น อย่างมาก และเป็นความพยายามในการควบคุมสิ่งแวดล้อมให้ เหมาะสมกับตนเอง ดังนั้น การแต่งกายของมนุษย์ก็จะแตกต่างกันออกไปตามมูลเหตุต่อไปนี้

สภาพภูมิอากาศ

ภูมิอากาศของประเทศเป็นเหตุใหญ่ที่ทำให้การแต่งกายของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกัน คนท้องถิ่นอยู่ในประเทศที่มีอากาศหนาวมากจะแต่งกายเพื่อห่อหุ้มร่างกายจากสภาพอากาศ พวกที่อาศัยอยู่ในเขตอบอุ่น ก็จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าที่ทำจากใยฝ้ายเพื่อช่วยให้ ระบายความร้อนได้ดี หรือไม่ก็จะหาวิธีเพื่อป้องกันความร้อนจากดวงอาทิตย์โดยใช้ เชือกย้อมด้วย สีเข้มมาพันตัว เช่น ชนเผ่า Blue men ใช้เงาของเขาใหญ่บังแสงอาทิตย์หรือใช้ คบไฟป้องกันความหนาวแทนการสวมใส่เสื้อผ้า ชนเผ่าบางเผ่ามักถูกสัตว์และแมลงรบกวนจึงหาวิธีพกร่างกาย ด้วยโคลนเพื่อป้องกันแมลงศัตรูทางธรรมชาติ ชาวฮาไวเอียนและพวกโมซัน นิคใช้หญ้ามาทำ กระโปรงเพื่อป้องกันแมลง ชนเผ่าไออนุซึ่งเป็นชาวพื้น เมืองญี่ปุ่นใช้กางเกงขายาวป้องกันสัตว์และ แมลงได้

สภาพงานและอาชีพ

ในการปฏิบัติงานของแต่ละอาชีพ ความต้องการเสื้อผ้าสวมใส่ในการทำงานจะมีลักษณะ ที่แตกต่างกันในแต่ละอาชีพ มนุษย์จึงคิดประดิษฐ์เส้นใยต่างขึ้น มาเพื่อให้มีคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับแต่ละอาชีพนั้น ๆ เช่น การทนต่อสารเคมี ไม่เป็นสื่อไฟฟ้า และ ไม่ นำความร้อน

ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม

การที่มนุษย์อยู่ร่วมกันอย่างเป็นหมู่ จึงจำเป็นต้องมี กฎ ระเบียบ เพื่อให้การเป็นอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ไม่มีการรุกรานซึ่งกันและกัน การปฏิบัติสืบต่อกันมานี้เองจึงกลายเป็น ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรม มนุษย์เริ่มรู้จักการเข้าสังคม รู้จักแต่งตัว ซึ่งมีมาตั้งแต่ สมัยโบราณแล้ว เช่น การทาสี การสัก การทำลวดลายตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ดังจะ เห็นได้ จากการทาสีร่างกาย ได้เป็นการประดับร่างกายอย่างหนึ่งของหญิงสาวนิวกินีจะเขียน ลวดลาย บนใบหน้าถือว่างาม นักรบชาวเกาะนิวกินี ใช้สีทาหน้าจนดำ แสดงความแข็งแรงและ ความเป็น ลูกผู้ชาย จากพัฒนาการดังกล่าวจนถึงปัจจุบันได้มีการนำมาประยุกต์ในการ แต่งหน้า โดยผลิตเป็น เครื่องสำอางที่มีสีสัน เช่น ลิปสติก อายแชร์โดว์ เป็นต้น

นอกจากนี้ การสักตามร่างกายก็ถือว่าเป็นศิลปะในสมัยอียิปต์โบราณและจนปัจจุบันนี้ การสักก็เป็นแฟชั่นของการแต่งกายอย่างหนึ่งเหมือนกัน เช่น หญิงสาว “เผ่ามาคอนด์” จะทำ

ลวดลายบนแผ่นหลัง โดยการแหะผิวหนังให้เป็นร่องแล้วอัดด้วยหินให้หนูนูนขึ้นมาเหมือนผืนผ้าที่

ปักด้วยไหม หญิงสาวที่มีลวดลายเช่นนี้ถือว่าเป็นคนสวยของชนเผ่าเดียวกัน หรือการสักใบหน้า ของหญิงสาวเผ่ามาคอนด์เพื่อให้ดูน่าเกลียดแลป้องกันพวกค้ำทาสจับตัวไปทำทาสทางเพศ

ศาสนา

ศาสนามีบทบาทสำคัญในการแต่งกายเช่นกัน ดังจะเห็นได้จากการเกิดสงครามศาสนาในยุโรปที่เรียกว่า “สงครามครูเสด” อันเป็นสงครามที่สู้รบแบบยืดเยื้อ มาเป็นเวลานานกว่า 300 ปี มีการรบพุ่งกันตลอดเวลา(พงศกถา คุโรวาท, 2540: 5) การปะทะกันตัวต่อตัวและกินระยะเวลา ยาวนานมากความสัมพันธ์ระหว่างข้าศึกก็เกิดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความคิดและวัฒนธรรมซึ่งกัน และกัน และเมื่อเหตุการณ์สงบลงผลจากสงครามทำให้ทรัพยากรต่างๆ สูญเสียไปมาก ทาง ประวัติศาสตร์จึงเรียกยุโรปสมัยนั้น ว่า “สมัยมืด” กล่าวคือวัฒนธรรมต่างๆ ศิลปะวิชาการ ตลอดจนความเจริญในด้านต่างๆ ได้ปิดเจียบลง และกลับมาเฟื่องฟูอีกครั้ง ในสมัยศตวรรษที่ 16 ความเจริญในด้านต่าง ๆ ดังกล่าวได้วิวัฒนาการขึ้น รวมทั้ง การแต่งกายก็เฟื่องฟูมากในสมัยนี้

ความต้องการดึงดูดเพศตรงข้าม

มนุษย์เราเมื่อเริ่มเติบโตเข้าไปในวัยรุ่นหนุ่มสาว มีความสมบูรณ์ทางเพศเป็นธรรมชาติที่ต้องการมีความงามงดงามขึ้น เพื่อที่จะดึงดูดใจแก่เพศตรงข้าม ซึ่งเป็น สิ่งสำคัญที่มนุษย์ต้องการ การยอมรับจากบุคคลอื่นด้วย โดยเฉพาะด้านร่างกาย เพื่อสนองความต้องการนี้จึงได้มีวิวัฒนาการของ การออกแบบเครื่องแต่งกายของมนุษย์ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมที่เปลี่ยนไปอยู่เสมอ วัสดุที่นำมาใช้ก็มีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงให้เข้ากับความเจริญด้านเทคโนโลยีและเศรษฐกิจ ผู้ที่มีบทบาทที่จะสนองความต้องการเหล่านี้คือ บรรดานักออกแบบ (Designers) เขาเหล่านี้เป็นผู้ คอยกำหนดรูปแบบ และแนวทางการแต่งกายให้กับมนุษย์ เพื่อเลือกใช้ให้เหมาะกับลักษณะที่ แตกต่างกันไปตามระดับของสังคม และเศรษฐกิจ

สถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

สภาพของสังคมและเศรษฐกิจของแต่ละแห่งแต่ละประเทศมีความไม่เหมือนกัน และมีบทบาทต่อการแต่งกายที่ต่างไปด้วย สังคมทั่วไปในขณะนี้ก็มีหลายระดับชั้น และแบ่งกันตามฐานะ ทางเศรษฐกิจอีกด้วย เช่น ชนชั้น ระดับเจ้านาย ชาวบ้าน กรรมกร ซึ่งแต่ละลักษณะจะบ่งชี้ว่าผู้แต่งนั้นอยู่ในฐานะระดับใด และยังบ่งถึงสภาพสังคมของเขาด้วย ความเจริญทางด้านวัฒนธรรม และการแต่งกายมีการวิวัฒนาการมาเรื่อย ๆ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ เนื้อหาของหัวข้อย่อยของคำจำกัดความ

2.2.2 การแต่งกายไทยตามสมัยประวัติศาสตร์

การแต่งกายไทยตามสมัยประวัติศาสตร์และโบราณคดีในบทนี้ได้อ้างอิงการจัดแบ่ง ลำดับเครื่องแต่งกายตามเอกสารทางวิชาการ “สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี” ของกรมศิลปากรเนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) โดยจัดแบ่งลำดับออกเป็น 7 สมัย

2.2.2.1 สมัยทวาราวดี

ภาพที่ 1 รูปการแต่งกายสมัยทวาราวดี ภาพเขียนเลียนแบบจากกรมศิลปากร (2511: 9)

การแต่งกายสมัยทวารวดี

(พุทธศตวรรษที่ 11-16)

“ทวารวดี” เป็นอาณาจักรที่นักโบราณคดีเรียกดินแดนระหว่างศรีเกษตร(ประเทศพม่า) และ อิศานปุระ (ประเทศกัมพูชา) (คณะอนุกรรมการแต่งกายไทย, 2543: 64) มีศูนย์กลางอยู่ บริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่างเป็นอาณาจักรขนาดใหญ่ที่มีประชาชนนับถือศาสนาพุทธ และฮินดู ได้รับอิทธิพลทางด้านศิลปวัฒนธรรมและการแต่งกายจากอินเดียเข้ามาผสมกับอารยธรรมพื้นเมืองของตนจนมีความเจริญก้าวหน้า ลักษณะของการแต่งกาย ได้แบ่งบอกถึงฐานะของผู้คน เป็นต้นว่า พระเจ้าแผ่นดินนุ่งผ้ายกดอกได้ ขุนนางธรรมดาใช้ได้แต่ ผ้ายกดอกสองชาย ส่วนราษฎรสามัญจะใช้ผ้ายกดอกได้แต่ผู้หญิงเท่านั้นอย่างไรก็ตาม มีหลักฐานแสดงให้เห็นถึงการแต่งกายของคนในสมัยทวาร วดี ปรากฏอยู่บนงานปฏิมากรรมต่างๆเช่นที่ พระเจดีย์จุลประโทน อำเภอมะเมือง จังหวัดนครปฐม ขุดพบภาพสลักลายเส้นบนแผ่นหินเป็นรูปเจ้านายชั้น สูงไม่สวมเสื้อ นุ่งโจงกระเบน รอบตัวมีหม้อน้ำ หอยสังข์ เงินตราและดาว ส่วนลักษณะการแต่งกายโดยทั่วไปมีดังนี้

ลักษณะการแต่งกายของหญิง

ผม ทำผมเกล้ามวย หรือถักเปียเป็นจอมสูงเหนือศีรษะ ใช้ผ้าสลับสีรัดเกล้าไว้ตรงกลาง แล้วปล่อยชายผมลงมาหรือเกล้าแล้วรัดเกล้าไว้ไม่ปล่อยชายผมหรือถักเปียเป็นจอมสูงเหนือศีรษะ รัดตรงกลางให้ตอมนบนสยายออก

เครื่องประดับ

ต่างหูเป็นแผ่นกลม หรือเป็นห่วงกลม สายสร้อยทำเป็นแผ่นทับทรวงรูป สี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน เป็นลวดลายนก ตันแขนประดับด้วยกำไลเล็ก ๆ ทำด้วยทองคำสำริด และ ลูกปัดสีต่าง ๆ สวมกำไลมือหลายเส้น

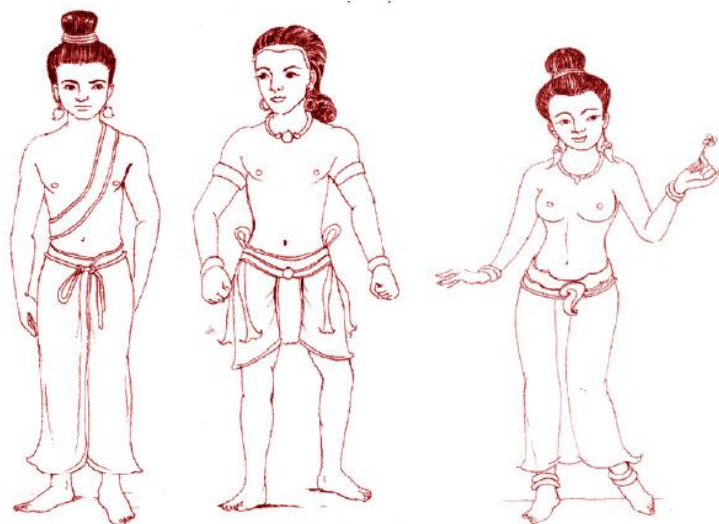
ลักษณะการแต่งกายของหญิง เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าชั้นจีบพื้น หรือลวดลาย ย้อมสีกรัก (สีจากแก่นขนุน) ทบซ้อนกัน ข้างหน้าทิ้งชายแนบลำตัว ไม่สวมเสื้อ ห่มผ้าสะไบเฉียงป่าชายไฟลงมาข้างขวา เป็นผ้า ฝ่ายบางจีบไม่สวมรองเท้า

ลักษณะการแต่งกายของชาย ผม ถักเปียเป็นหลอดยาวประป่า หรือเกล้าสูงรัดด้วยผ้า หรือเครื่องประดับแล้วปล่อย ชายผมกลับลงมา เกล้าเป็นจุกก็มี

เครื่องประดับ ใส่กรองคอ กำไลแขน ต่างหู เข็มขัดโลหะคาดเอว

เครื่องแต่งกาย มีผ้าเฉลียงบ่าบาง ๆ นุ่งผ้าจีบชายผ้าด้านหน้าทิ้งลงไปคล้ายผ้าถุงครึ่ง แข้ง ชาย
ขมวดทิ้งลงไปข้างซ้าย คาดเข็มขัด ไม่สวมเสื้อ

2.2.2.2 สมัยศรีวิชัย

ภาพที่ 2 รูปการแต่งกายสมัยศรีวิชัย ภาพเขียนเลียนแบบจากกรมศิลปากร (2511: 20,24,26)

การแต่งกายสมัยศรีวิชัย

(ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 13-18)

“ศรีวิชัย” เป็นรัฐที่เกิดขึ้น ทางภาคใต้ โดยถูกอิทธิพลจาก “รัฐฟูนัน” ประเทศจีนที่เคยมี อำนาจ
ควบคุมทะเลจีนใต้ นอกจากนี้ “รัฐศรีวิชัย” ยังตั้งอยู่ในทำเลค้าขายที่สำคัญโดยมีการค้า ขยายกับ
จีน อินเดียและประเทศในตะวันออกกลาง ดังนั้น การแต่งกายของคนสมัยศรีวิชัย จึงได้รับ
อิทธิพลด้านการใช้ผ้าจากจีน และเครื่องประดับ จากชาวอินเดีย

เครื่องประดับ ประดับด้วยรัตเกล้า ตุ่มหูแผ่นกลมเป็นกลีบดอกไม้ ใส่กรองคอทับทรวง ใส่กำไล
ต้นแขนทำด้วยโลหะ หรือลูกปัดร้อยเป็นพวงอุบะ ใส่กำไลมือและเท้า

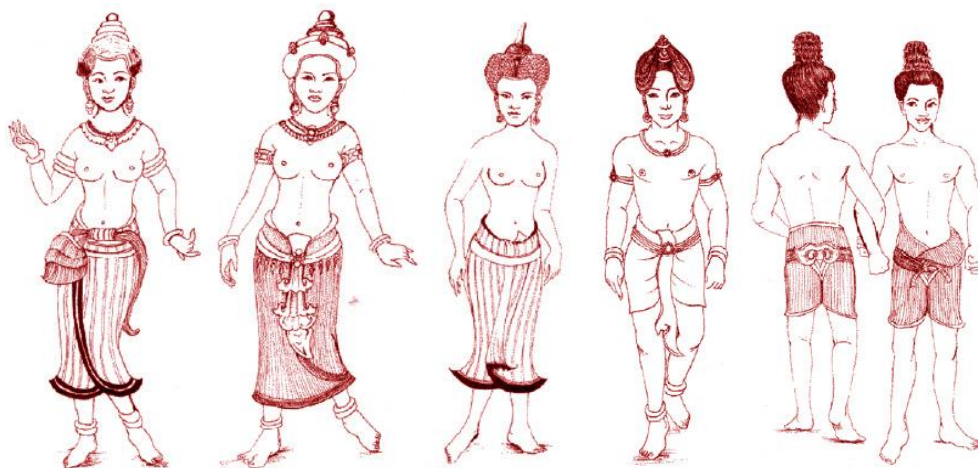
ลักษณะการแต่งกายของหญิง เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าครึ่งแข้งปลายบานยกขอบ ผ้าฝืนเดี่ยวบาง
แนบเนื้อคล้ายผู้ชาย ขอบผ้าชั้น บนทำเป็นวงโค้งเห็นส่วนท้อง คาดเข็มขัดปล่อยชายผ้าลง
ทางด้านขวา

ลักษณะการแต่งกายของชาย ผม เปล้ามวยเป็นกระพุ่มเรียงสูง ด้วยเครื่องประดับ ปล่อยปลาย
ผมสยายลงรอบศีรษะ เป็นชั้น ๆ บางทีปล่อยชายผมชั้น ล่างสยายลงประป่า

เครื่องประดับ ใส่ตุ้มหูเป็นเม็ดกลมใหญ่ คล้องสายสังวาลย์ คาดเข็มขัดโลหะใส่กำไล แขนและ
ข้อมือ

เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าชายพกต่ำ ปล่อยชายย้อยเป็นกระหนก คาดเข็มขัดโลหะ

2.2.2.3 สมัยลพบุรี

ภาพที่ 3 รูปการแต่งกายสมัยลพบุรี ภาพเขียนเลียนแบบจากกรมศิลปากร (2511: 37-42)

การแต่งกายสมัยลพบุรี

(ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 16-19)

“เมืองลพบุรีหรือละโว้หรือลพบุรี” เคยเป็นเมืองสำคัญมาแต่สมัยรัฐทวารวดีเมื่อครั้ง อำนาจของ
รัฐทวารวดีในดินแดนภาคกลางของประเทศไทยเสื่อมลงไปแล้ว ละโว้จึงได้ปรับเปลี่ยน คตินิยม

ไปเป็นแบบขอม(คณะอนุกรรมการแต่งกายไทย, 2543: 86) ดังนั้น ศิลปะลพบุรีได้รับ รูปแบบมาจากศิลปะของขอมเป็นส่วนใหญ่ รูปหล่อสำริดที่มีอยู่เป็นจำนวนมากสะท้อนให้เห็นถึง การแต่งกายของชาวลพบุรีที่รับเอาวัฒนธรรมมาจากขอมลักษณะการแต่งกายสมัยลพบุรีโดยทั่วไป มีลักษณะดังนี้

ลักษณะการแต่งกายของผู้หญิง ผม ผมแฉกกลาง ตอนบนมนุ่มเป็นมวย ปักด้วยปิ่นยอดแหลม เครื่องประดับ สวมกำไลต้นแขน ข้อมือทั้ง 2 มีปิ่น เข็มขัดมีลวดลาย สวมเทริดที่ ศีรษะมีกรองคอทำลวดลายเป็นแผ่นใหญ่ ตุ่มหูทำเป็นหัวเปิดคว่ำ เครื่องแต่งกาย ไม่สวมเสื้อ นุ่งผ้าให้ชายซ้อนกันตรงหน้า แล้วปล่อยชายออก 2 ข้าง เป็นปลี บางทีปล่อยชายยาวลงถึงสะโพกทั้งขวาและซ้าย เป็นชายไหว คาดเข็มขัด ปลายทำเป็น พู่คล้ายกรวยเชิงห้อยเรียงเป็นแถว ไม่สวมรองเท้า

ลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย ผมเกล้าผมเหนือศีรษะ

เครื่องประดับ คาดเข็มขัดหัวเข็มขัดผูกเป็นปมเงื่อนแบบสอดสร้อย ใส่ตุ้มหู กรองคอ เป็นเส้นเกลี้ยง ซ้อนกัน 2 ชั้น ตรงกลางทำเป็นลวดลายดอกไม้เม็ดกลม ๆ ซ้อนกัน สวมกำไลต้นแขน ข้อมือ และเท้า

เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าถุงสูง ขวาทับซ้ายแล้วทิ้งชายเป็นกาบใหญ่ คาดเข็มขัด นุ่งสั้น เหนือเข้าทิ้งชายพกออกมา ขำหน้าเป็นแผ่นใหญ่ ไม่สวมรองเท้า

2.2.2.4 สมัยเชียงแสน

ภาพที่ 4 รูปการแต่งกายสมัยเชียงแสน

ภาพวาดเลียนแบบจากจิตรกรรมฝาผนังวัดภูมินทร์จังหวัดน่าน
แสดงรูปแบบการแต่งกายของชาว เชียงแสนล้านนาในช่วงปลาย
พุทธศตวรรษที่ 25 (คณะอนุกรรมการแต่งกายไทย, 2543: 92-95)

การแต่งกายสมัยเชียงแสน

(ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 18 – 24)

“เชียงแสน” ปัจจุบันเป็นอำเภอหนึ่งในจังหวัดเชียงราย ปัจจุบันนักวิชาการนิยมเรียกรัฐ เชียงแสนว่า รัฐล้านนา ซึ่งมีอารยธรรมและวัฒนธรรมเป็นแบบหนึ่งโดยเฉพาะ (คณะอนุกรรมการแต่งกายไทย, 2543: 91) เชียงแสนมีดินแดนต่อกับดินแดนทางภาคเหนือของอาณาจักรสุโขทัย ชาวเชียงแสนมีความเจริญทางด้านศิลปวัฒนธรรมและวิทยาการต่างๆ โดยได้รับอิทธิพลทางศิลป จากอินเดียสมัยราชวงศ์ปาละ ผ่านทางมาทางประเทศพม่า และได้พัฒนาให้มีลักษณะของตัวเอง จนกลายเป็นรูปแบบของศิลปไทยแท้ในยุคแรก มีหลักฐานกล่าวถึงผ้าหลายชนิดทั้งที่ทอขึ้น เป็น ของตัวเองและทอขึ้น เพื่อเป็นสินค้าขายให้แก่อาณาจักรใกล้เคียง เช่นผ้าสีจันทร์ขาว ผ้าสีจันทร์แดง ผ้าสีดอกจำปา แสดงว่ามีการย้อมสีจากธรรมชาติ ทางด้านการ แต่งกายจึงเป็นการแต่งกายเป็นการผสมผสานระหว่าง พม่า และขอมลักษณะการแต่งกาย โดยทั่วไปมีดังนี้

ลักษณะการแต่งกายของผู้หญิง ผม ผมทรงสูง เก้าผมไว้ตรงกลาง

เครื่องประดับ สวมเครื่องประดับศิระหะ มีรัตเกล้า สวมสร้อยสังวาล รัตแขน กำไลมือ กำไลเท้า
ใส่ตุ้มหู

เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าถุงยาวแบบต่ำที่ระดับใต้สะดือ มีผ้าคาดทิ้งชายยาว ปล่อยชาย พกห้อย
ออกมาที่ด้านหน้าเป็นแฉก ไม่สวมเสื้อ มีสไบแพรบางสำหรับรัดอกให้กระชับขณะทำงาน

ลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย ผม ไ่ว้ผมทรงสูง สวมเครื่องประดับศิระหะ

เครื่องประดับ สวมกรองคอ สร้อยสังวาล กำไลมือ และกำไลเท้า

เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าสองชาย จับจีบลงมาเกือบถึงข้อเท้า ด้านหน้าซ้อนผ้าหลายชั้น รัตชาย
ออกเป็นปลีทางด้านข้างคล้ายชายไหวชายแครง มีผ้าขาวม้าเคียนเอว หรือพาดบ่า อากาศ
หนาว จะสวมเสื้อแขนยาว

2.2.2.5 สมัยสุโขทัย

ภาพที่ 5 รูปการแต่งกายสมัยสุโขทัย ภาพเขียนเลียนแบบจากกรมศิลปากร (2511:70,72,75,79,81)

การแต่งกายสมัยสุโขทัย

(ระหว่างพุทธศตวรรษที่ 19 – 20)

เมื่อครั้งที่“พ่อขุนศรีอินทราทิตย์” ทรงสถาปนากรุงสุโขทัยขึ้น เป็นราชธานี แห่งอาณาจักรสุโขทัย เมื่อ พ.ศ.1762 ได้มีหัวเมืองต่างๆที่มีคนไทยปกครองก็หันมายอมรับเอากรุงสุโขทัยเป็นศูนย์กลางอำนาจ ทำให้มีอาณาเขตแผ่กว้างออกไป มีความเจริญก้าวหน้าในทุกด้านทั้ง ศิลปวัฒนธรรมและวิทยาการการแต่งกายของชาวสุโขทัยอาจเทียบเคียง ได้จากภาพเขียน ลายเส้นบนแผ่นศิลาจากวัดศรีชุม ภาพลายเส้นบนรอยพระพุทธรูปที่ทำด้วย สำริด รูปหล่อ สำริดและตุ๊กตาสังคโลกที่แสดง ให้เห็นทั้งทรงผม เสื้อ ผ้าห่ม เครื่องประดับและเครื่องหอม

ลักษณะการแต่งกายของผู้หญิง

ผม ผมยาวเกล้ามวยบนศีรษะ มีพวงดอกไม้หรือพวงมาลัยสวมรอบมวย หรือไว้ผมแฉก กลางรวบผมไว้ท้ายทอย มีเกี้ยวหรือห่วงกลมคล้องตรงที่รวบ

เครื่องประดับ กรองคอ รัดแขน กำไลมือและกำไลเท้า เครื่องปักผมเป็นเข็มเงิน เข็ม ทอง ใส่แหวน รัดเกล้า

เครื่องแต่งกาย นุ่งผ้าซิ่นหรือผ้าถุงยาวกรอมถึงข้อเท้า

ลักษณะการแต่งกายของผู้ชาย

ผม มุ่นผม หรือปล่อยผมเมื่อยามพักผ่อนอยู่บ้าน

เครื่องประดับ กษัตริย์จะสวมเทริด กำไล เพชร พลอยสี

เครื่องแต่งกาย นุ่งกางเกงครึ่งน่อง แล้วนุ่งผ้าถกเขมร หรือหยักรั้งทับกางเกงอีกที ต่อมาประยุกต์เป็นนุ่งสั้น และทิ้งหางเหน็บ เรียกว่ากระเบนเหน็บ หรือนุ่งแบบโรยเชิง สวมเสื้อ คอกลมหรือไม่สวม

2.2.6 สมัยอยุธยา

การแต่งกายสมัยอยุธยา (พ.ศ. 1893 ถึง พ.ศ. 2310)

ราวสมัย พ.ศ. 1893 สมัยพระเจ้าอู่ทองสร้างกรุงศรีอยุธยา ชาวบ้านปลดกางเกงหรือ สนับเพลา ออกบ้างแล้ว คงใช้เฉพาะขุนนางข้าราชการสำนัก แบบขัดเขมรจึงถูกปล่อยให้ยาวลงมาถึง ใต้เข่า เป็น “นุ่งโจงกระเบน” เสื้อคอกลมแขนกลมคอ ก สตรีนุ่งผ้าและผ้ายกห่มสไบเฉียง สวมเสื้อ บ้าง โดยมากเป็นแขนกระบอก

การแต่งกายของสมัยอยุธยามีการเปลี่ยนแปลงตามเหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งมี 3 แบบ ดังนี้

การแต่งกายตามกฎหมายเคียรบาล เป็นแบบของเจ้านาย ข้าราชการชั้น ผู้ใหญ่ ทั้ง ผู้ชายและ ผู้หญิงตลอดจนพวกมีฐานะจะแต่งตามไปด้วย ผู้หญิงยังมีการเกล้ามวยอยู่

การแต่งกายแบบชาวบ้าน (ระยะกลางของสมัยอยุธยา) มีการนุ่งโจงกระเบนทางแถบ เมืองเหนือ ผู้ชายอาจไว้ผมยาว ส่วนทางใต้ลงมาตัดผมสั้น ลง ครั้นสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ได้มีการไว้ผมมหาดไทย ผู้หญิงยังคงไว้ผมยาวนิยมห่มสไบ

ยุคสงคราม (สมัยอยุธยาตอนปลาย) ทั้งผู้ชายและผู้หญิงต้องช่วยกันต่อสู้กับศัตรู ผู้หญิงตัดผมสั้น ลง เพื่อปลอมเป็นผู้ชาย และสะดวกในการหลบหนี เสื้อผ้าอาภรณ์จึงตัดทอน ไม่ให้รุ่มร่าม เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนที่และเคลื่อนไหว มีการห่มผ้าตะเบงมานคือห่มไขว้กัน บริเวณหน้าอกแล้วรวบไปผูกไว้หลังคอ ส่วนผู้ชายไม่มีการเปลี่ยนแปลง

การแต่งกายยุคกรุงศรีอยุธยา จึงแบ่งออกเป็น 4 สมัย ดังนี้

2.2.2.6.1 สมัยอยุธยาที่ 1

ภาพที่ 6 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 1 ภาพเขียนเลียนแบบจากพงศกาคุโรราท (2535: 55)

สมัยที่ 1 พ.ศ. 1893 ถึง พ.ศ. 2031

หญิง

ผม ยังคงเกล้าผม การเกล้ามี 2 แบบ คือ เกล้าไว้ท้ายทอย และเกล้าสูงบน(หนูนหยิก) ศีรษะมีเครื่องประดับเรียกว่า เกี้ยว เป็นเครื่องรัดมวยผม

เครื่องประดับ สร้อยตัว สร้อยข้อมือ กำไล ต่างหู

เครื่องแต่งกาย นุ่งซิ่นจีบหน้า สวมเสื้อ แขนกระบอก คอกลม ผ่าหน้า เสื้อ ยาวเข้ารูป มีผ้าคลุม สะโพกไว้ด้านในของตัวเสื้อ แต่ปล่อยชายออกด้านนอก ต่อมาได้ต่อเข้ากับตัวเสื้อ เป็น ชายเสื้อ ลงมาอีกทีหนึ่ง

ชาย

ผม มหาตเล็กและคนรับใช้ตัดผมสั้น ชายยังคงเกล้าผมกลางกระหม่อมเช่นเดียวกับ หญิง

เครื่องแต่งกาย นุ่งกางเกงยาวลงมาแค่หน้าแข้ง ปลายขาเรียวเล็กกว่าเดิม นุ่งผ้าหยักถี่ แบบ เขมรซ้อนทับกางเกง ชายผ้ายาวเสมอเข่า ใช้ผ้าคาดเอว สวมเสื้อคอแหลม แขนยาวจรดข้อมือ ผ่าอก สบายซ้ายทับสบายขวา มีผ้ากั้นตรงปลายแหลม คอ สบายหน้า และชายเสื้อ

เครื่องประดับ จากหลักฐานการขุดกรุใต้พระปรางค์วัดราชบูรณะพบว่า ส่วนบนของ มงกุฎที่ ครอบมวยพระเศียรของกษัตริย์ พาหุรัดหรือทองกร เครื่องประดับศีรษะถักด้วยลวดทองคำ

2.2.2.6.2 สมัยอยุธยาที่ 2

ภาพที่ 7 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 2 ภาพเขียนเลียนแบบจากพงศาวดาร (2535: 56)

สมัยที่ 2 พ.ศ. 2034-2171

หญิง

ผม ตัดผมสั้น หวีเสยขึ้น ไปเป็นผมปึก บ้างก็ยั้งไว้ผมยาวเกล้าบนศีรษะ เลิกเกล้าเมื่อ พ.ศ. 2112 เพราะต้องทำงานหนักไม่มีเวลาเกล้าผม

เครื่องแต่งกาย นุ่งกางเกงหรือโจงกระเบน สวมเสื้อแขนกระบอก คอกลมผ่าอก ไม่นิยมสไบ ผู้หญิงชั้น สูงสวมเสื้อคอแหลม มีผ้าคล้องไหล่ 2 ข้าง

การห่มสไบมีหลายแบบ

พันรอบตัวเหน็บทิ้งชาย

ห่มแบบสไบเฉียง คือ พันรอบอก 1 รอบแล้วเจวียงขึ้นบ่าปล่อยชายไว้ข้างหลังเพียงขาพับ

แบบสะพัก สองบ่า ใช้ผ้าพันรอบตัวทับกันที่อกแล้วจึงสะพักไหล่ทั้งสองปล่อยชายไปข้าง หลัง ทั้ง 2 ข้าง

แบบคล้องไหล่ เอาชายไว้ข้างหลังทั้งสองชาย

แบบคล้องคอห้อยชายไว้ข้างหน้า

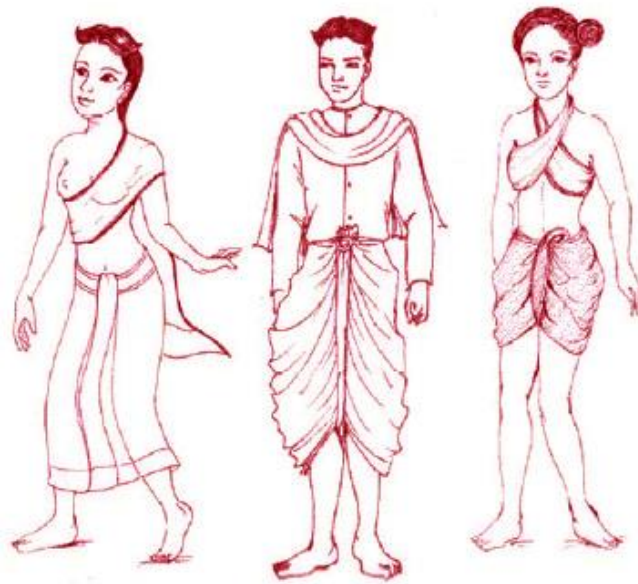
แบบห่มคลุม

ชาย

ผม ตัดผมสั้น แสกกลาง

เครื่องแต่งกาย นุ่งโจงกระเบน ไม่สวมเสื้อ มีผ้าคล้องไหล่

2.2.2.6.3 สมัยอยุธยาที่ 3

ภาพที่ 8 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 3 ภาพเขียนเลียนแบบจากพงศาวดาร คุโรวาท (2535: 58,60)

สมัยที่ 3 พ.ศ. 2173 – พ.ศ. 2275

หญิง

ผม สตรีในสำนักไ้ผมแบบหญิงพม่าและล้านนาไทย คือเกล้าไว้บนกระหม่อมแล้ว คล้องด้วยมัลลย์ ถัดลงมาปล่อยผมสยายยาว ส่วนหญิงชาวบ้านตัดผมสั้น ตอนบนแล้วถอนไรผม รอบ ๆ ผมตอนที่ถัดลงมาไว้ยาวประป่า เรียกว่า “ผมปีก” บางคนโกนท้ายทอย คนรุ่นสาวไว้ผม ดอกกระทุ่มไม่โกนท้ายทอยปล่อยยาวเป็นรากไทร

การแต่งกาย หญิงในราชสำนักนุ่งผ้าซิ่น สวมเสื้อ ผ่าอก คอแหลม (เดิมนิยม คอกกลม) แขนกระบอกยาวจรดข้อมือหญิงชาวบ้านนุ่งผ้าจีบห่มสไบ มี 3 แบบ คือ รัดอก สไบเฉียง และห่มตะเบงมาน (ห่มไขว้กันแล้วรวบไปผูกไว้หลังคอ) เหมาะสำหรับเวลาทำงาน บุกป่า ออกรบ

เครื่องประดับ ปักปิ่นทองที่มวยผม สวมแหวนหลายวง สร้อยคอ สร้อยข้อมือ

การแต่งหน้า หญิงสาววัง ผัดหน้า ย้อมฟัน และเล็บเป็นสีดำ ไว้เล็บยาวทางปากแดง หญิง
ชาวบ้าน ชอบประแป้งลายพริ้ว ไม้ไว้เล็บ ไม่ทาแก้ม ปาก

ชาย

ผม ตัดสั้น ทรงมหาดไทย (คงไว้ตอนบนศีรษะรอบๆ ตัดสั้น และโกนท้ายทอย)

การแต่งกาย นุ่งโจงกระเบน ใช้ผ้าขาวม้าคล้องคอ แล้วตลบไปห้อยชายไว้ทางด้านหลัง สวมเสื้อ
คอกลม ผ่าอกแขนยาวจรดข้อมือ ในงานพิธีสวม เสื้อ ยาวถึงหัวเข่า ติดกระดุม ด้านหน้า 8 – 10
เม็ด แขนเสื้อ กว้าง และสั้น มาก ไม่ถึงศอก นิยมสวมหมวกแบบต่าง ๆ ขุนนางจะสวม
ลอมพอกยอดแหลม ไปงานพิธีจะสวมรองเท้าแตะปลายแหลมแบบแขกมัวร์

2.2.2.6.4 สมัยอยุธยาที่ 4

ภาพที่ 9 รูปการแต่งกายสมัยอยุธยาที่ 4 ภาพเขียนเลียนแบบจากพงศาวดาร คุโรวาท (2535: 62)

สมัยที่ 4 พ.ศ. 2275 ถึง พ.ศ. 2310

หลักฐานจากวัดใหญ่สุวรรณารามจังหวัดเพชรบุรีเป็นลักษณะเครื่องทรงในพระมหา กษัตริย์และ
คนชั้น สูง

หญิง การแต่งผม มี 3 แบบ คือ

ทรงผมมวยกลางศีรษะ

ทรงผมปีกมีจอนผม

ทรงหนูนหยิกรักแครง (เกล้าพับสองแล้วเกี่ยว กระหวัดไว้ที่โคน รักแครง เกล้า ผมมวยกลม
เฉียงไว้ด้านซ้ายหรือขวา)

ทรงผมประป่า มักจะรวมผมปีกและผมประป่าอยู่ในทรงเดียวกันและผมปีกทำ เป็นมวยด้วย

เครื่องประดับ นิยมสวมเทริด สวมกำไลข้อมือหลายอัน มีสร้อยข้อมือที่ใหญ่กว่าสมัยใด สร้อยตัว
สวมเฉียงปามีลวดลายดอกไม้ สิ่งใหม่กว่าสมัยใดคือ สวมแหวนก้อยชนิดต่าง ๆ และ แหวนงู
รัดต้นแขน

การแต่งหน้าแต่งตัว ทาขมิ้น ให้ตัวเหลืองดังทอง ผัดหน้าขาว ย้อมฟันดำ ย้อมนิ้ว และเล็บด้วย
ดอกกรรณิการให้สีแดง

การแต่งกาย ของคนชั้น สูงนุ่งซิ่นยก จีบหน้า ห่มตาต สวมเสื้อริ้วทอง (ทำด้วยผ้าไหม สลับด้วย
เส้นทองแดง) ห่มสไบ ชาวบ้านท่อนบนคาดผ้าแถบหรือห่มสไบ นุ่งโจงกระเบนหรือ ผ้าถุง

การห่มสไบมี 2 แบบ คือ

ห่มคล้องคอตลบชายไปข้างหลังทั้ง 2 ข้าง กันบนเสื้อ ริ้วทอง และใช้เจียรระบาด (ผ้าคาดพุง)
คาดทับเสื้อปล่อยชายลงตรงด้านหน้า

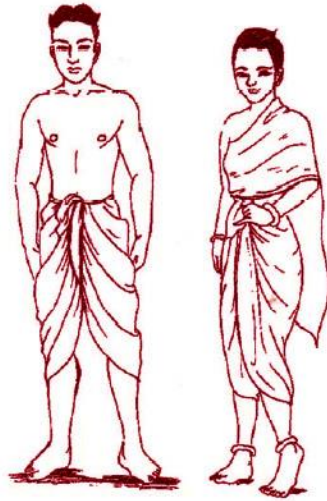
ห่มสไบเฉียงไม่ใส่เสื้อเมื่ออยู่กับบ้าน

ชาย ไว้ทรงมหาดไทย ทาน้ำมันหอม

การแต่งกาย สวมเสื้อคอกลมสวมศีรษะ แขนยาวเกือบจรดศอก มีผ้าห่มคล้องคอแล้ว ตลบชาย
ทั้งสองไปข้างหลัง นุ่งโจงกระเบน ส่วนเจ้านายจะทรงสนับเพลา ก่อน แล้วทรงภูษา จีบโจง มี
ไหมถักรัดพระองค์ แล้วจึงทรงฉลองพระองค์ คาดผ้าทิพย์ทับฉลองพระองค์อีกที

2.2.2.7 สมัยรัตนโกสินทร์

2.2.2.7.1 สมัยรัชกาลที่ 1-3

ภาพที่ 10 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 1-3 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

รัชกาลที่ 1-3 พ.ศ. 2325 – 2394 ระยะ 69 ปี

หญิง

ผม ไว้ผมเปียประกบกันไผ่ผมวงหน้าโค้ง ส่วนบนกระหม่อมกันไผ่ผมเป็นหย่อมวงกลม แบ่งผมออกดูคล้ายปีกนก จึงเรียกผมเปีย แต่ไม่ยาวเท่าสมัยอยุธยา ปล่อยจน ข้างหูยาวแล้ว ยกขึ้นทัดไว้ที่หู เรียกว่า “จอนหู” ส่วนเด็ก ๆ นิยมไว้ผมจุก

การแต่งกาย นุ่งผ้าจีบ ห่มสไบเฉียง ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากสมัยอยุธยา ชาวบ้านนุ่งผ้าถุง หรือโจงกระเบน สวมเสื้อรัดรูปแขนกระบอก ห่มตะเบงมาน หรือผ้าแถบคาดรัดอก และห่มสไบเฉียงทับ

ชาย

ผม ยังคงไว้แบบเดียวกับสมัยอยุธยา คือ ทรงมหาดไทย ชาวบ้านเรียกว่า “ทรงหลักแจว”

การแต่งกาย นุ่งผ้าม่วง โจงกระเบน สวมเสื้อเป็นแบบเสื้อนอกคอเปิด ผ่าอก แขนยาว กระดุม 5 เม็ด ชาวบ้านจะไม่สวมเสื้อ หรือพาดผ้า

รูปแบบการนุ่งผ้า ระหว่างชาววังและชาวบ้านไม่น่าจะมีอะไรแตกต่างกันมาก แต่จะมีรายละเอียดบางส่วนคือเนื้อผ้า พวกชาววัง ขุนนาง ชนชั้น สูง มักใช้ผ้าทอเนื้อละเอียด สดเงิน สดทอง หรือผ้าไหมอย่างดี ส่วนชาวบ้านนุ่งผ้าพื้นเมือง พวกผ้าพื้น หรือผ้าลายเนื้อเรียบ ๆ ตามหลักฐานรูปจิตรกรรมฝาผนัง พวกขุนนางมักสวมเสื้อคอกลม ผ่ากลาง มีกระดุม มีสาบเสื้อ หรือเป็นเสื้อคอเปิด มีกระดุม จะมีผ้าคาดทับ ส่วนกางเกงจะเป็นแบบขาสามส่วน ยาวเพียงครึ่งน่อง บางทีก็นุ่งโจงกระเบนทับในสมัยรัชกาลที่ 3 ไม่โปรดให้สวมเสื้อเข้าเฝ้า

การแต่งกายของคนสามัญ

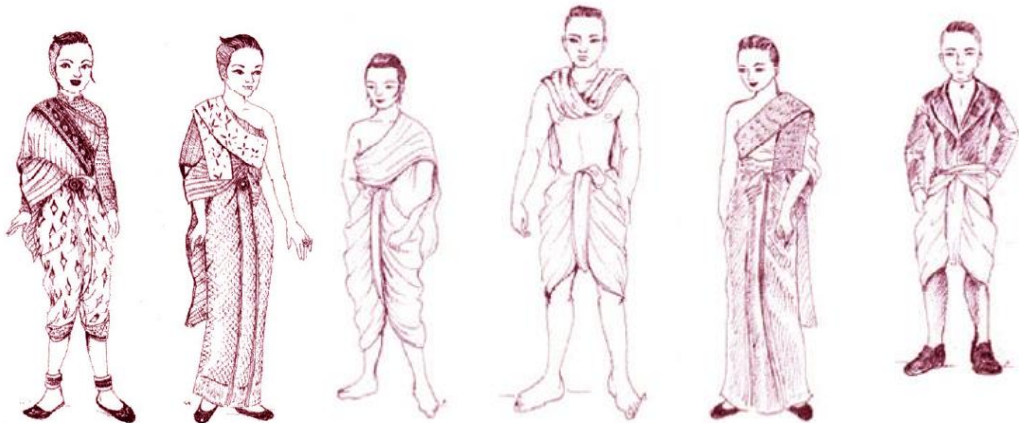
ราษฎรส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกร ทำนา ทำสวน ทำไร่ การแต่งกายของชายหญิงจึงเอื้ออำนวยต่อการใช้ชีวิตแบบเกษตรกร การแต่งกายจึงมีลักษณะทะมัดทะแมง คือ นุ่งผ้าชิ้นเดียว ด้วยวิธีนุ่งถกเขมร เป็นการนุ่งโจงกระเบน แต่ถกให้สั้น เหนือเข่า เพื่อสะดวกในการออกแรง ไม่สวมเสื้อ โปกผ้าที่ศีรษะ ไม่สวมรองเท้า หากอยู่บ้านไม่ทำงานก็นุ่งผ้าลอยชาย หรือนุ่งโสร่งมี ผ้าคาดพุง ในงานเทศกาลมักนุ่งผ้าโจงกระเบนเป็นผ้าแพรสีต่าง ๆ และห่มผ้าคล้องคอ ปลอยชาย ยาวทั้งสองไว้ด้านหน้า หรือคล้องไหล่ทั้งชายไว้ด้านหน้า หรือพาดตามไหล่ไว้

ทรงผม ติดเป็นผมปึกหรือผมตัดแบบผู้ชาย

สตรีชาวบ้านนุ่งผ้าจีบ ห่มสไบ เวลาทำงานห่มตะเบงมาน อยู่บ้านห่มเหน็บหน้าแบบผ้าแถบ เวลาออกจากบ้านห่มสไบเฉียง ถ้าเป็นสตรีสาวตัดผมสั้น แบบดอกกระพุ่ม ปลอยท้ายยาวงอนถึงบ่า ผู้ใหญ่ตัดผมปึกแบบโกนท้ายทอยสั้น

ลักษณะการแต่งกายของคนสามัญไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงจนมาถึงสมัยรัชกาลที่ 4

2.2.2.7.2 สมัยรัชกาลที่ 4

ภาพที่ 11 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 4 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี” ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑทร์หว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

พ.ศ. 2394 – 2411 ระยะ 17 ปี

ตามธรรมเนียมคนไทยสมัยโบราณ ไม่นิยมสวมเสื้อผ้าแม้แต่เวลาเข้าเฝ้า พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวจึงประกาศให้ข้าราชการสวมเสื้อเข้าเฝ้า ในสมัยรัชกาลที่ 4 ทรงสนับสนุนให้มีการศึกษาภาษาอังกฤษ และวัฒนธรรมตะวันตกขึ้น ในราชสำนัก จึงเกิดการเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายสตรี โดย

หญิง

ผม หญิงไว้ผมสั้น ที่เรียกว่า “ผมปึก” แต่ไม่ยาวประป่า ด้านหลังตัดสั้น บางคนก็โกน ผมขึ้น มาเหมือนผมมหาดไทยของผู้ชาย มีการถอนไรผมให้มีรอยเป็นเส้น วงรอบผมปึกไว้ ชาย ผมตกที่ริมหูทั้งสองข้างเรียก “ผมทัด”

การแต่งกาย นุ่งผ้าลายโจงกระเบน นุ่งผ้าจีบ ใส่เสื้อผ่าอก คอตั้งเตี้ย ๆ ปลายแขน แขนยาวถึงข้อมือ เสื้อพอดิตัวยาวเพียงเอว เรียกว่า เสื้อกระบอกแล้วห่มแพรสไบจีบเฉียงบนเสื้อ อีกที่ (ต่อมาเรียกว่า “แพรสพาย” ในสมัยรัชกาลที่ 5)

เครื่องประดับ สตรีที่สูงศักดิ์จะใช้ กระเจี๊ยบ ทับทรวง ตาด พาหุรัด สะอึ่ง สร้อย สังวาลย์ หุ้มหู เพชร แหวนเพชร

ชาย

ผม ไ่ว้ผมทรงมหาดไทย ส่วนรัชกาลที่ 4 จะไม่ทรงไ่ว้ทรงมหาดไทย

การแต่งกาย นุ่งผ้าม่วงแพรโจงกระเบน สวมเสื้อนอกเหมือนพวกบ้าบ่า (ชายชาวจีน ที่เกิดในมลายู) สวมเสื้อเปิดคอเปิด หรือเป็นเสื้อกระบอก คือตัดเป็นรูปกระบอก แขนยาว

พระมหากษัตริย์ และพวกราชทูตไทยจะแต่งตัวแบบฝรั่งคือ สวมกางเกง ใส่เสื้อนอกคอเปิด สวมรองเท้าคัทชู ไ่ว้ผมทรงมหาดไทย พวกทูตเมื่อกลับมาเมืองไทยให้ไ่ว้ผมทรงมหาดไทยเหมือนเดิม ในสมัยรัชกาลที่ 4 และรัชกาลที่ 5 เรื่องการแต่งกายจะมีการเปลี่ยนแปลงปรับปรุงมาก ไ่ว้ให้ฝรั่งดูถูกไ้ได้ รวมถึงพระสนมก็สวมกระโปรงแบบฝรั่ง เสื้อแบบฝรั่ง

2.2.2.7.3 สมัยรัชกาลที่ 5

ภาพที่ 12 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 5 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

หญิง

ผม ไว้ผมทรงดอกกระพุ่ม

เครื่องประดับ นิยมสร้อยไข่มุก ช้อนกันหลาย ๆ สาย เครื่องประดับอื่น ๆ ก็นิยมตาม ฐานะ
และความงาม

การแต่งกาย นุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อแพรไหม ลูกไม้ ตัดแบบตะวันตก คอตั้งสูง แขนยาว พองฟู
เอวเสื่อผ้าจีบเข้ารูป หรือคาดเข็มขัด หรือห้อยสายนาฬิกา สะพายแพร สวมถุงเท้ามี ลวดลาย
ปักสี รองเท้าสันสูง

การแต่งหน้า นิยมใช้เครื่องสำอางแบบตะวันตก ขัดฟันให้ขาว

ชาย

ผม ไว้ผมทรงทรง

การแต่งกาย นุ่งกางเกงฝรั่งแทนโจงกระเบน สวมหมวกกะโล่ ข้าราชการแต่งแบบ พระราชกำหนด คือ เครื่องแบบ (Uniform) เหมือนอารยะประเทศ

ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงการแต่งกายของคนไทยอย่างแท้จริง ทรง เสด็จประพาสยุโรป ทรงนำแบบอย่างการแต่งกายแบบยุโรปกลับมาใช้ในประเทศไทย ซึ่งผู้นำในเรื่องการแต่งกายหรือความเป็นอยู่อื่น ๆ คือ บุคคลชั้น สูงแต่งนำแล้วจึงมีผู้แต่งตาม เสื้อทรงพรีนเซส (เสื้อรัดรูปมีตะเข็บเป็นทางตั้ง) เป็นที่นิยม ได้ดัดแปลงเป็นเสื้อชั้น ในรุ่นแรก คือ ตัดโค้งให้กว้าง และไม่มีแขน ตัดสั้น หนี้อเอว เปิดตลอดด้านหน้ากลัดดุม มีกระเป๋าดตรงใต้ออก 1-2 ใบ เรียกว่าเสื้อ ผ่าตะเข็บ เสื้อชั้น ในรุ่นต่อจากเสื้อผ่าตะเข็บคือเสื้อคอกระเช้า ซึ่งเดี๋ยวนี้ก็ยังมีคนใส่เช่นนั้น อยู่

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงเครื่องแต่งกายนี้ ้ป็นไปเฉพาะในหมู่เจ้านายในราชสำนัก และคนชั้น สูงที่มีกำลังทรัพย์ ชาวบ้านทั่วไปอาจจะตามไม่ทัน ตามช้า หรือไม่มีกำลังจะทำตามก็ แต่งตามเท่าที่จะสามารถทำได้ อย่างง่ายที่สุดก็คือเปลี่ยนทรงผม นอกจากนั้น ก็สวมเสื้อธรรมดา นุ่งผ้า สวมกางเกงแพรของจีนอย่างง่าย ๆ

2.2.2.7.4 สมัยรัชกาลที่ 6

ภาพที่ 13 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 6 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี” ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

(รัชกาลที่ 6) พ.ศ. 2543 – พ.ศ. 2468 ระยะ 15 ปี

หญิง

ผม ไว้ผมยาวเสมอต้นคอ ตัดเป็นลอน หรือเรียกว่า ผมบ๊อบ คือตัดสั้น ระดับในหูตอนล่าง สองข้างยาวเท่ากัน นิยมตัดข้างหลังให้โค้งเข้าหาต้นคอเล็กน้อย หรือตัดสั้น แบบ “ทรงซิงเกิ้ล” ลักษณะตัดสั้น คล้ายผมบ๊อบผัดกับตรงด้านหลังผมซิงเกิ้ลชอยด้านหลังให้ลาดเฉียงลงแนบต้นคอ ใช้เครื่องประดับคางคกรอบศีรษะ ตอนปลายรัชกาลไว้ผมยาว และเกล้ามวยแบบตะวันตก

เครื่องประดับ นิยมสร้อยไข่มุก ต่างหูห้อยระย้า เพื่อให้เข้าชุดกับเครื่องแต่งกาย

เครื่องแต่งกาย ตอนแรกนิยมนุ่งผ้าโจงกระเบนผ้าม่วง สวมเสื้อผ่าอก คอเล็ก แขนยาว เสมอข้อศอก สะพายแพรบาง ๆ ต่อมาเริ่มนุ่งขึ้นตามพระราชนิยม สวมเสื้อผ่าแพรโปร่งบางหรือ ผ้าพิมพ์ดอก คอเสื้อกว้างขึ้น อีก และแขนเสื้อสั้น ประมาณต้นแขน ไม่มีการสะพายแพร

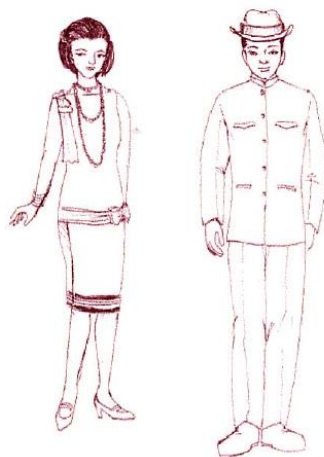
ชาย

ผม ผมยาวกว่าเดิม ตัดแบบยุโรป หวีผมเรียบไม่ค่อยสวมหมวก

การแต่งกาย ยังคงนุ่งผ้าม่วงโจงกระเบน สวมเสื้อราชปะแตน เพิ่มเสื้อครุยแขนยาว จรดข้อมือ ตัดเสื้อยาวคลุมเข้าสวมทับอีกที เริ่มนุ่งกางเกงแบบฝรั่งในระยะหลัง ประชาชน ธรรมดา มักนุ่งกางเกงแพรของจีน สวมเสื้อคอกลมผ้าขาวบาง

ข้อสังเกตในการแต่งกายของสตรีในรัชกาลนี้คือ การไว้ผมยาว ในที่นี้หมายถึงการเลิกไว้ ผมปักหรือทรงดอกกระพุ่ม และนิยมคาดศีรษะด้วยผ้าหรือไข่มุก แล้วเอกลักษณ์อีกอย่างหนึ่งคือ นุ่งซิ่น เพราะต่างกับรัชกาลอื่น

2.2.2.7.5 สมัยรัชกาลที่ 7

ภาพที่ 14 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 7 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

รัชกาลที่ 7 (พ.ศ. 2468 – 2477) ระยะ 9 ปี

สตรีไทยสมัยนี้แต่งกายแบบตะวันตกมากขึ้น เลิกนุ่งโจงกระเบน นุ่งซิ่นแค่เข่า สวมเสื้อทรงกระบอกตัวยาวคลุมสะโพก ไม่มีแขน จะเป็นเอกลักษณ์ของสมัยนี้ ไว้ผมสั้น ดัดลอน นิยมตัดผม มากขึ้น ชายนิยมนุ่งกางเกงแบบสีต่าง ๆ เช่นเดียวกับผ้าม่วง ข้าราชการนุ่งผ้าม่วงสีน้ำเงิน เสื้อ ราชปะแตน สวมถุงเท้า รองเท้า สวมหมวกสักหลาดมีปีกหรือหมวกกะโล่ ราษฎรยังคงนุ่งโจงกระเบน สวมเสื้อธรรมดา ไม่สวมรองเท้า ใน พ.ศ. 2475 ได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นการสิ้นสุด ระบบสมบูรณาญาสิทธิราช เป็นการปกครองระบบประชาธิปไตย คนไทยสนใจกับอารยธรรม ตะวันตกอย่างเต็มที่ การแต่งกายมีการเลียนแบบฝรั่งมากขึ้น ให้นุ่งกางเกงขายาวแทนการนุ่งผ้าม่วง

อย่างไรก็ตามอิทธิพลการแต่งกายแบบตะวันตกจะเข้าครอบคลุมนเฉพาะชนบางกลุ่ม สามัญชนทั่วไปยังคงแต่งกายตามประเพณีเดิมคือ ชายสวมกางเกงแพรหรือสวมกางเกงสามส่วน เรียกว่า กางเกงไทย ใส่เสื้อธรรมดา ไม่สวมรองเท้า สตรีสวมเสื้อคอกระเช้าเก็บชายเสื้อไว้ในผ้าซิ่น หรือนุ่งโจงกระเบน ออกนอกบ้านจึงแต่งสุภาพ

2.2.2.7.6 สมัยรัชกาลที่ 8

ภาพที่ 15 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 8 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

รัชกาลที่ 8 (พ.ศ. 2477 – 2489) ระยะ 12 ปี

เป็นยุครัฐนิยม โดยจอมพล ป.พิบูลสงคราม มีการกำหนดเครื่องแต่งกายเป็น 3 ประเภท คือ

1. ใช้ในที่ชุมชน
2. ใช้ทำงาน
3. ตามโอกาส

หญิง สวมเสื้อแบบไหนก็ได้ แต่ต้องคลุมไหล่ นุ่งผ้าถุง ต่อมานุ่งกระโปง หรือผ้าถุงสำเร็จ สวมรองเท้าว สวมหมวก เล็กกินหมาก สตรีสูงอายุไม่คุ้นกับการนุ่งผ้าถุงก็จะนุ่งโจงกระเบนไว้ข้างใน

ชาย สวมเสื้อมีแขน คอปิดหรือเปิดก็ได้ ชาวชนบทเสื้อทรงกระบอกแขนยาวคอตั้งกัลต์ กระดุม 5 เม็ด มีกระเป๋าสวมกางเกงแบบสากล สวมรองเท้า สวมหมวก คนแก่ตามชนบทจะ นุ่งโจงกระเบนอยู่บ้าง สรุปลแล้วสมัยนี้การแต่งกายเป็นสากลมากขึ้น

2.2.2.7.7 สมัยรัชกาลที่ 9

ภาพที่ 16 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 9 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

ภาพที่ 17 รูปการแต่งกายรัชกาลที่ 9 สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัย ประวัติศาสตร์และโบราณคดี" ของกรมศิลปากร
เนื่องในงานฉลองครบรอบ 20 ปี สภาการ พิพิธภัณฑ์ระหว่างชาติ (2511) (กรมศิลปากร, 2511)

(รัชกาลที่ 9 พ.ศ. 2489)

ในปี พ.ศ. 2503 มีเหตุการณ์เกี่ยวกับการแต่งกายที่ต้องบันทึกไว้ นั่นคือ เกิดชุดประจำชาติ ของฝ่ายหญิงสำหรับเป็นเครื่องแต่งกายหลัก แสดงเอกลักษณ์ไทยโดยตรง

ต้นเดิมของเรื่องที่ปรากฏไว้อย่างแจ่มชัดในหนังสือพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถชื่อหนังสือ “ความทรงจำในการตามเสด็จต่างประเทศทางราชการ” ซึ่งเป็นหนังสือที่กล่าวถึงการตามเสด็จเยือนยุโรปและอเมริกา 14 ประเทศอย่างเป็นทางการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ เมื่อ ปี พ.ศ. 2503 รวมเวลา ถึง 6 เดือน

ในการเตรียมการครั้งนั้น สมเด็จพระนางเจ้าฯ ทรงกล่าวว่า “การเตรียมเสื้อผ้าเครื่อง แต่งกายก็นับเป็นเรื่องสำคัญสำหรับผู้หญิงเรา” เพราะต้องเสียเวลานานและหลายเดือน ในหลายฤดูกาล นอกจากนั้น ที่สำคัญยิ่งคือประสบปัญหาเรื่อง “เสื้อผ้าที่จะใช้เป็นแบบฉบับ” คือ ชุดประจำชาติที่เหมาะสมกับสมัย

ด้วยปัญหานี้เอง พระองค์โปรดฯ ให้ช่วยกันค้นพระบรมรูปของพระมหากษัตริย์มาทอดพระเนตรพิจารณา แต่ก็ทรงเห็นว่า ชุดต่าง ๆ ในอดีตเหล่านี้ ไม่เข้ากับสมัยปัจจุบันเลย บางชุดก็บวมเอาเสื้อ แบบฝรั่งเข้ามาผสมผสานงูเสียด้วยซ้ำ เช่น ชุดที่สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถทรงฉลองพระองค์แขนพองแบบชาห์มูแฮม เป็นต้น ส่วนพระบรมราชินีในรัชกาลที่ 6 แม้จะทรงห่วงซิ่น ก็จริง แต่ฉลองพระองค์ข้างบนกลับเป็นแบบฝรั่งสมัยหลังสงครามโลกครั้งแรกเสียอีก

ดังนั้น จึงทรงตัดสินพระทัยให้คิดแบบขึ้นใหม่ โดยให้หม่อมหลวงมณีรัตน์ บุนนาค ไปพบ กับอาจารย์ที่มีความรู้ทางประวัติศาสตร์ ช่วยกันค้นคว้าและออกแบบขึ้น ในที่สุดก็เกิดเป็นชุดไทยที่มีความเป็นไทยออกมานับแต่นั้น ชุดเหล่านี้ ภายหลังเรียกว่า “ชุดไทยพระราชนิยม” ส่วนมากนิยมใช้ผ้าไหม และผ้าซิ่นเป็นหลัก มีชื่อชุดและกาลเทศะสำหรับใส่ต่าง ๆ กัน มีผู้โดยเสด็จกันแพร่หลาย จนเป็นที่คุ้นตา และเป็นการแต่งกายสำหรับชุดประจำชาติฝ่ายหญิงโดยแท้จริง ชื่อชุดไทยพระราชนิยม ได้แก่

- ไทยเรือด่วน ใช้แต่งในงานที่ไม่เป็นพิธี และต้องการความสบาย เช่น ไปเที่ยว
- ไทยจิตรลดา เป็นชุดไทยพิธีกลางวัน ใช้รับประมุขต่างประเทศเป็นทางการหรืองานสวนสนาม
- ไทยอมรินทร์ สำหรับงานเลี้ยงรับรองตอนหัวค่ำ อนุโลมไม่คาดเข็มขัดได้
- ไทยบรมพิมาน ชุดไทยพิธีตอนค่ำ คาดเข็มขัด
- ไทยจักรี คือชุดไทยสไบ
- ไทยดุสิต สำหรับงานพิธีตอนค่ำ จัดให้สะดวกสำหรับสวมสายสะพาย
- ไทยจักรพรรดิ เป็นแบบไทยแท้
- ไทยศิวาลัย เหมาะสำหรับเมื่ออากาศเย็น

2.2.3 ลายผ้าไทย

ลายผ้าไทยแบ่งออกเป็น 4 ภาค

2.2.3.1 ลายผ้าไทยภาคเหนือ

ผ้าพื้นบ้านภาคเหนือ

ผ้าที่ทอในบริเวณภาคเหนือหรือล้านนา ปัจจุบันคือบริเวณภาคเหนือ ได้แก่ จังหวัด เชียงราย พะเยา ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน เชียงใหม่ และแม่ฮ่องสอน จนถึงดินแดนบางส่วนของ ประเทศพม่า ประเทศจีน และประเทศลาว

ดินแดนในบริเวณล้านนาประกอบด้วยเนินเขาและที่ราบ หรือที่เรียกว่า บริเวณเชิงเขาหิมาลัย ประกอบด้วยขุนนางทางตะวันตกของประเทศจีน ภูเขานของประเทศพม่า หลวงพระบาง เวียงจันทน์ ในประเทศลาว และบริเวณภาคเหนือตอนบนในปัจจุบัน ตลอดระยะเวลาที่

ผ่านมา บริเวณดังกล่าวนี้เป็นถิ่นที่อยู่ของประชากรหลายชาติพันธุ์ แต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ต่างก็มีการจัดองค์กรทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง มีความเชื่อทางศาสนา มีวัฒนธรรมและสังคมเป็นของตัวเอง

จากประวัติศาสตร์และลักษณะภูมิประเทศดังกล่าว ทำให้ภาคเหนือเป็นดินแดนที่มีชนบประเพณี วัฒนธรรมเป็นของตนเอง โดยเฉพาะกลุ่มไทยวนหรือโยนก ปัจจุบันเรียกตนเองว่า “คนเมือง” แต่เดิมมักเรียก “ลาวพุงดำ” เพราะนิยมสักลายตามบริเวณต้นขาและหน้าท้อง ไทยวนเป็นชนกลุ่มใหญ่ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง ไทลื้อเป็นอีกกลุ่มชนหนึ่งที่มีจำนวนมากรองจากไทยวน ไทลื้อตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณจังหวัดเชียงราย พะเยา และน่าน นอกจากนี้ยังมีชนกลุ่มน้อย เช่น ลัวะ กะเหรี่ยง ไทใหญ่ มอญ ตลอดจนไปจนถึงชาวไทยภูเขาเผ่าต่างๆ เช่น แม้ว มูเซอ อีเก้อ เย้า ลีซอ กระจายอยู่ในจังหวัดต่างๆ ของภาคเหนือ

ภาพที่ 18 รูปชาวไทลื้อ (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

ผ้าพื้นบ้านภาคเหนือที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นที่สุดคือ ผ้าไทยวน ผ้าไทลื้อ ผ้าของกลุ่มชนทั้งสองได้แก่ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องนอน และเครื่องบูชาตามความเชื่อที่ใช้ในพิธีกรรมต่างๆ โดยเฉพาะผ้าซิ่น

ภาพที่ 19 รูปชิ้นมุกต่อตีนจก (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

ลายเก็บมุก คือ การสร้างลวดลายด้วยการทอคล้ายกับการเก็บขิดของอีสาน ไม่ได้ล้วงด้วยมือ แต่จะเก็บลายด้วยไม้ไผ่เหลากลมปลายไม้แหลม เมื่อเก็บลายเสร็จแล้วจะสอดเส้นด้ายด้วยไม้เก็บลายชนิดต่างๆ ตามแม่ลายที่จะเก็บ ลายชนิดนี้เรียกชื่อต่างกันไปตามความนิยมท้องถิ่น

2.2.3.2 ลายผ้าไทยภาคอีสาน

ผ้าพื้นบ้านภาคอีสาน

ภาคอีสานหรือภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีพื้นที่ ๑๘ จังหวัด ประกอบด้วยกลุ่มชนชาติพันธุ์ต่างๆ มากกว่า ๒๐ ชาติพันธุ์ ส่วนมากเป็นกลุ่มชนชาวไทยเชื้อสายไท-ลาว หรือชนเผ่าไท-ลาว ที่คนไทยภาคอื่นมักเรียกว่า ลาว เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ใหญ่สุดของภาคอีสาน ภาคอีสานมีพื้นที่ประมาณหนึ่งในสามของพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมด หรือประมาณ ๑๗๐๒๒๖ ตารางกิโลเมตร กลุ่มไท-ลาวเหล่านี้กระจายอยู่ทั่วไปแทบทุกจังหวัด และสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ได้ดังนี้ กลุ่มชนที่อยู่ในเขตจังหวัดเลย นครราชสีมา และชัยภูมิ มีความใกล้ชิดกับหลวงพระบาง กลุ่มชนในเขตจังหวัดหนองคาย อุดรธานี ขอนแก่น มีความใกล้ชิดกับเวียงจันทน์ กลุ่มชนในเขตจังหวัดนครพนม สกลนคร และกาฬสินธุ์ เป็นกลุ่มผู้ไทหรือภูไท กลุ่มชนที่อยู่ในเขตจังหวัดอุบลราชธานี ยโสธร ร้อยเอ็ด มุกดาหาร และมหาสารคาม โนมเอียงไปทางจำปาสัก กลุ่มชนในบริเวณภาคอีสานมีได้มีเฉพาะคนไท-ลาวเท่านั้น ยังมีกลุ่มชนเผ่าอื่นๆ อีกเช่น ข่า กระสือ กะเลิง ส่วย และเขมร โดยเฉพาะเขมรและส่วยซึ่งกระจายกันอยู่ในบริเวณจังหวัดศรีสะเกษ สุรินทร์ และบุรีรัมย์

ภาพที่ 20 รูปกลุ่ม ไทย-ลาว (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

การตั้งถิ่นฐานในบริเวณภาคอีสานของกลุ่มชนเผ่าไทเชื้อสายต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มไท-ลาว เป็นกลุ่มชนที่มีการผลิตผ้าพื้นบ้านของอีสานแพร่หลายที่สุด แต่ยังคงแยกเป็นกลุ่มย่อยตามวัฒนธรรมได้อีกหลายกลุ่ม

ภาพที่ 21 รูปผ้าฝ้ายมัดหมี่ลายดอกบีบ (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

2.2.3.3 ลายผ้าไทยภาคกลาง

ผ้าพื้นบ้านภาคกลาง

ผ้าทอตามกรรมวิธีพื้นบ้านในบริเวณภาคกลาง ส่วนมากเป็นกลุ่มชนเผ่าไทที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ตามถิ่นต่างๆ ได้แก่ กลุ่มไทพวน ไทยวน ไทดำ เป็นต้น

กลุ่มชนเชื้อสายไท-ลาว เข้ามาตั้งถิ่นฐานในบริเวณภาคกลางด้วยสาเหตุทางการเมืองในอดีต และเข้ามาในช่วงเวลาที่ต่างกัน เช่น สมัยกรุงธนบุรี (พ.ศ. ๒๓๑๐-๒๓๒๕) สมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกและเจ้าพระยาสุรสีห์ ยกกองทัพไปตีล้านช้าง(ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวในปัจจุบัน) ได้กวาดต้อนชาวผู้ไทดำ ไททรงดำ ไทดำ หรือไทโซ่งที่เรียกกันทั่วไปว่า ลาวโซ่ง และชาวลาวอื่นๆ จากบริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำโขงเข้ามาเป็นจำนวนมาก บางส่วนไปตั้งถิ่นฐานอยู่ตามหัวเมืองต่างๆ ในภาคกลาง เช่น บางท้องถิ่นในจังหวัดสระบุรี นครนายก ลพบุรี ราชบุรี ชลบุรีและ จันทบุรี

ภาพที่ 22 รูปผ้าชิ้นตีนจกลายดอกเซีย (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

ผ้าชิ้นตีนจกของกลุ่มกูบัว ส่วนที่เป็นตีนชิ้นนิยมใช้เส้นยืนสีดำเพื่อให้จกเป็นลายได้ชัดเจน มักใช้สีน้อยเพื่อเน้นลวดลายให้เด่นชัด ความกว้างของเชิงจกประมาณ ๙-๑๑ นิ้ว ลายที่นิยมทอเป็นลายพื้นบ้าน เช่น ลายดอกเซีย ลายโค้งแก้ง ลายนกคูกีนน้ำร่วมต้น

2.2.3.4 ลายผ้าไทยภาคใต้

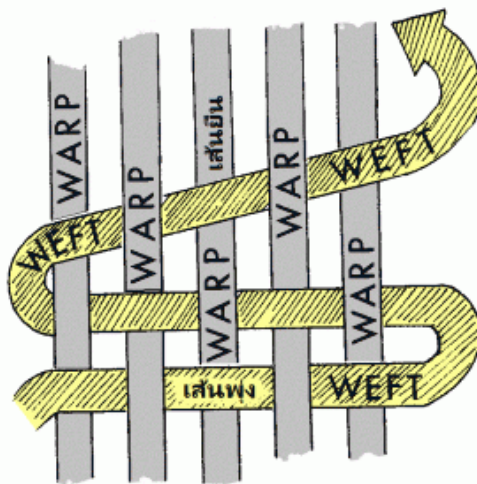
ผ้าพื้นบ้านภาคใต้

ผ้าที่ทอในบริเวณดินแดนภาคใต้ตั้งแต่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ลงไปจรดเขตประเทศมาเลเซีย ที่มีความยาวของพื้นที่ประมาณ ๗๕๐ กิโลเมตร ภูมิประเทศเป็นแผ่นดินแคบและคาบสมุทร ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกทอดไปตามอ่าวไทย ได้แก่ บริเวณจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร สุราษฎร์ธานี สงขลา ปัตตานี และนราธิวาส จากชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกขึ้นไปทางด้านทิศตะวันตกบนผืนแผ่นดินมีเทือกเขาสำคัญที่เป็นสันของคาบสมุทร ได้แก่ เทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งเป็นเทือกเขาที่ต่อเชื่อมมาจากเทือกเขาหิมาลัย ทอดยาวลงไปจนถึงเขตจังหวัดกระบี่ ต่ลงไปเป็นเทือกเขานครศรีธรรมราช และเทือกเขาสันกาลาคีรีทอดยาวลงไปจนสุดเขตประเทศไทย เทือกเขาเหล่านี้เป็นต้นกำเนิดแม่น้ำสำคัญๆ ของภาคใต้ที่ไหลจากทิศตะวันตกผ่านที่ราบไปสู่ทะเลด้านทิศตะวันออก ทำให้เกิดปากแม่น้ำเป็นอ่าวสำหรับจอดเรือเพื่อการคมนาคมและทำเรือประมงได้เป็นอย่างดี เช่น อ่าวชุมพร อ่าวบ้านดอน และอ่าวสงขลา นอกจากนี้แม่น้ำเหล่านี้ยังนำความชุ่มชื้นไปสู่บริเวณภาคใต้ ทำให้เกิดอาชีพเกษตรกรรมในที่ราบผืนแผ่นดิน ทั้งยังนำโคลนตมไปทับถมกันในบริเวณปากแม่น้ำ ผสานเข้ากับทรายที่เกิดจากการพัดเข้าหาฝั่งของคลื่นลมจากทิศตะวันออก ทำให้เกิดสันทรายที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกและการตั้งถิ่นฐาน จึงทำให้เกิดชุมชนตลอดแนวชายฝั่งมาแต่โบราณ

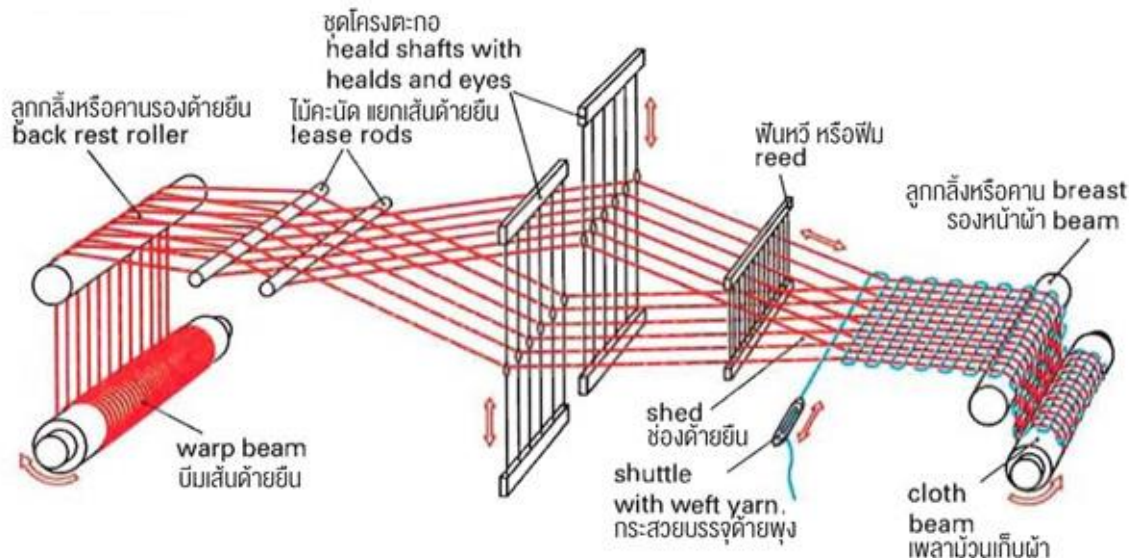
ภาพที่ 23 รูปผ้าลายลูกแก้ว (ที่มา : ผ้าและอัญมณีไทยงามอย่างไทย ด้วยฝีมือชาวไทย)

2.2.4 กระบวนการทอผ้า

ภาพที่ 24 รูปการทอ (ที่มา : BAAN THAI SILK)

ปัจจุบัน ถึงแม้ว่ายังไม่มีหลักฐานที่แน่ชัดบ่งบอกถึงต้นกำเนิดของการ ทอผ้า แต่ก็สามารถ เทียบเคียงกับหลักฐานอื่น ๆ ซึ่งมีความคล้ายคลึงกันโดย มีเหตุผลหลายอย่างสนับสนุนแนวคิด ที่ว่า การทอผ้ามีวิวัฒนาการมาจากการ ทำเชือก ทอเสื่อ และการจักสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลายเชือกทาบที่ปรากฏ ร่องรอยให้เห็นบนภาชนะดินเผา ซึ่งพบเป็นจำนวนมากตามแหล่ง โบราณคดี ก่อนประวัติศาสตร์สมัยหินใหม่ เรื่อยมาจนถึงแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ ด้วยเหตุนี้เอง จึงกล่าวได้ว่าการทอผ้าเป็นงานหัตถกรรมที่เก่าแก่ที่สุดในโลกรองหนึ่ง หลักของการทอผ้า ก็คือการทำให้เส้นด้ายสองกลุ่มขั้ดกัน โดยทั้งสอง พวกตั้งฉากกัน เส้นด้าย กลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายยืน และอีกกลุ่มหนึ่งเรียกว่า ด้ายพุ่ง ลักษณะของการขั้ดกันของด้ายพุ่ง และด้ายยืน จะขั้ดกันแบบธรรมดาที่เรียกว่าลายขั้ด หรืออาจจะเพิ่มเทคนิคพิเศษเพื่อให้ผ้ามี ลวดลาย สีเส้นที่สวยงามแปลกตา

ภาพที่ 25 รูปกระบวนการทอ (ที่มา : BAAN THAI SILK)

2.2.4.1 กระบวนการ SHEEDING

ทำให้เกิดช่องว่าง (shedding) โดยสับตะกอยกแล้วแยกไหมเส้นยืนออกเป็น 2 หมู่ โดยหมู่หนึ่งขึ้นและหมู่หนึ่งลงเพื่อให้เกิดช่องว่างให้สอดเส้นไหมพุ่งผ่าน

2.2.4.2 กระบวนการ PICKING

การสอดไหมเส้นพุ่ง (picking) จะใช้กระสวยส่งไหมเส้นพุ่ง สอดไหมเส้นพุ่งให้พุ่งผ่านช่องว่างที่เปิดเตรียมไว้

2.2.4.3 กระบวนการ BEATING UP

การกระทบไหมเส้นพุ่ง (battering) เมื่อสอดไหมเส้นพุ่งผ่านแล้วจะต้องใช้ตัวพื้มกระทบไหมเส้นพุ่งให้เรียงสานขัด กับไหมเส้นยืนชิดติดกันแน่นเป็นเนื้อผ้า

2.2.4.4 กระบวนการ TAKING UP

การเก็บและม้วนผ้าเก็บ (taking up and letting of) เมื่อทอผ้าได้จำนวนหนึ่งแล้วจะต้องมีการม้วนผ้าเก็บเข้าแกนม้วน โดยจะต้องมีการปรับไหมเส้นยืนให้หย่อนก่อนจึงม้วนผ้าเก็บ

2.2.5 ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

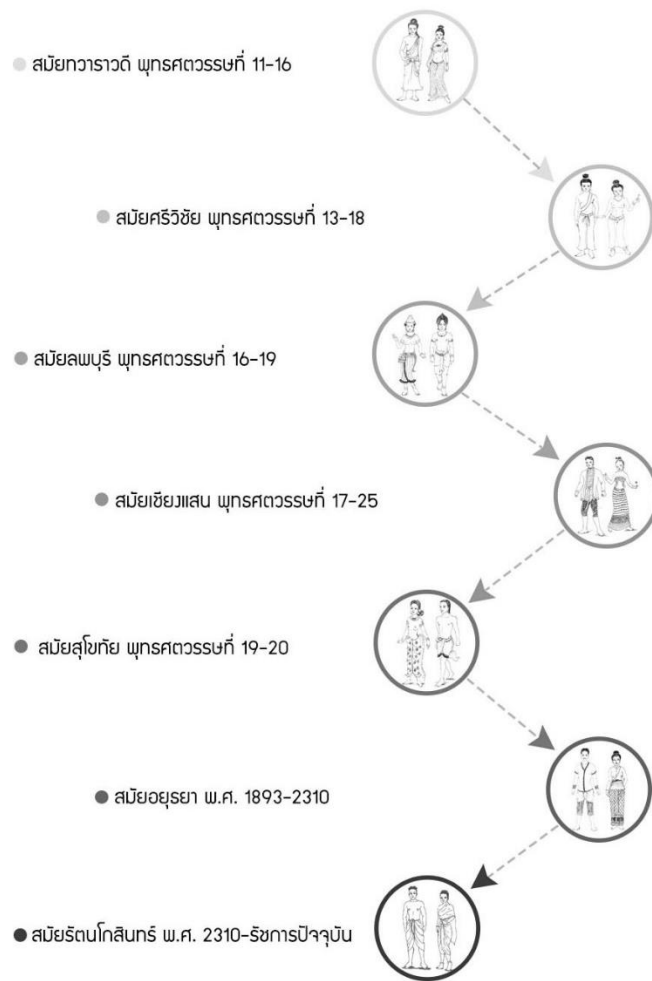
แบ่งออกเป็น 3 ภาคส่วน

- ผู้ผลิต ผลิตสินค้าไม่ตรงตามที่คุณภาพที่ต้องการ ทำให้ขายสินค้าไม่ได้และเกิดภาวะขายสินค้าไม่ออก นอกจากนี้ยังประสบปัญหาไม่มีแหล่งส่งสินค้าที่แน่นอน
- ผู้ออกแบบ ออกแบบสินค้าแล้วไม่มีสถานที่โชว์ผลงาน ทำให้ผลงานที่ลงทุนลงแรงมาเป็นเวลานานไม่ถูกผลักดันและส่งเสริมให้เห็นถึงคุณค่าของงาน จำนวนเงินทุน แรงกาย แรงใจที่ทุ่มเทไปก็ไม่มีกำลังใจที่จะดำเนินงานต่อ
- ผู้บริโภค ไม่มีแหล่งบริโภคสินค้าที่แน่นอน บอกความต้องการกับผู้ผลิตไม่ได้ ทำให้สินค้าไม่ตรงตามต้องการ ส่งผลให้ไม่มีการบริโภคสินค้า

บทที่ 3

กระบวนการศึกษาข้อมูล วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์อัตลักษณ์ของแฟชั่นไทย

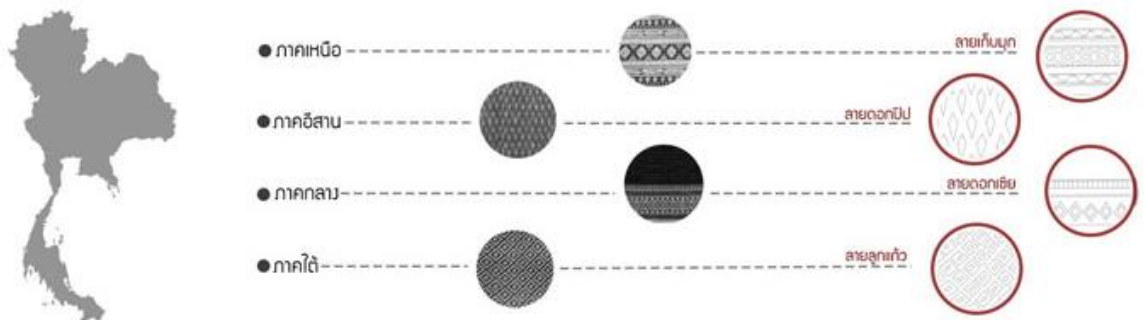
ภาพที่ 26 วิวัฒนาการแฟชั่นไทย (ผู้เขียน)

ภาพที่ 27 ถอดอัตลักษณ์ของแฟชั่นไทย (ผู้เขียน)

- นำข้อมูลที่รวบรวมมาหาอัตลักษณ์เพื่อพัฒนาไปสู่การออกแบบฟอร์ม

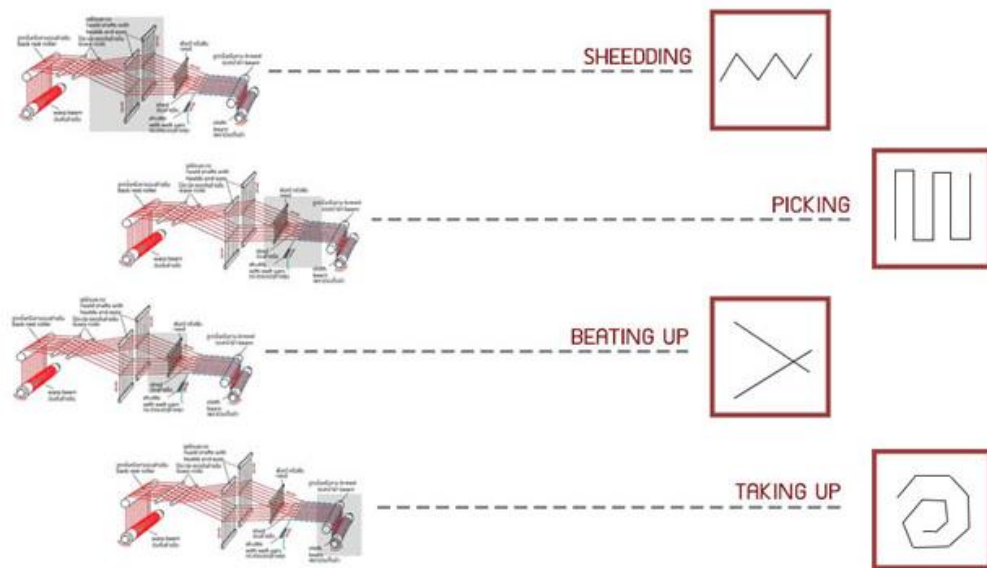
3.2 วิเคราะห์ลายผ้าไทยทั้ง 4 ภาค

ภาพที่ 28 ถอดลวดลายผ้าไทยทั้ง 4 ภาค (ผู้เขียน)

- นำลายผ้าในแต่ละภาคมาถอดลวดลายเพื่อนำไปใช้ในการออกดีไซน์ขั้นต่อไป

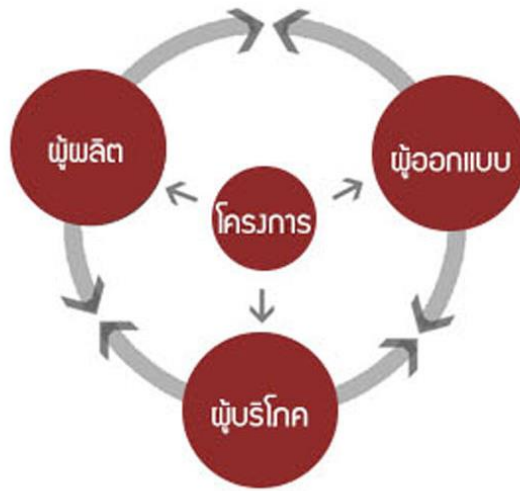
3.3 วิเคราะห์กระบวนการทอ 4 ขั้นตอน

ภาพที่ 29 ถอดจังหวะที่เกิดในกระบวนการทอทั้ง 4 ขั้นตอน (ผู้เขียน)

- ถอดจังหวะของเส้นด้ายในระหว่างที่ผ่านกระบวนการขั้นตอนการทอ โดยในแต่ละกระบวนการทำงานก็จะมีจังหวะที่เกิดขึ้นแตกต่างกันออกไป

3.4 วิเคราะห์โครงการ

ภาพที่ 30 โปรแกรมของโครงการที่เกิดขึ้น (ผู้เขียน)

- โครงการอยู่ศูนย์กลางระหว่าง ผู้ผลิต ผู้ขายแบบ ผู้บริโภค
- แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยการให้ทั้ง 3 ภาคส่วนนี้ได้มาเจอกัน
- ผู้ผลิตสามารถสอบถามความต้องการของผู้บริโภคและผู้ขายแบบได้โดยตรง
- ผู้ขายแบบสามารถสั่งผลิตได้ตามที่ตัวเองวางแผนไว้และสามารถขายแบบตามผู้บริโภคได้
- ผู้บริโภคสามารถบอกความต้องการได้ ทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ขายแบบ
- โครงการนอกจากจะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วยังเป็นศูนย์รวมงานทางด้านแฟชั่น

● WHAT ----- ● WHO ----- ● WHERE ----- ● HOW

ทำโครงการสำหรับแก้ไข
ปัญหาอุตสาหกรรมแฟชั่น
ทุกภาคส่วน

ผู้ผลิต
ผู้ซื้อ
ผู้ขายแบบ

ที่ตั้งกรุงเทพมหานคร
ตอบสนองต่อโครงการ

ทำให้ ผู้ผลิต ผู้ขายแบบ ผู้บริโภค
ได้มาเจอกันเพื่อพูดคุย แลกเปลี่ยน
ร่วมมือแก้ปัญหาต่างๆและสร้างงานใหม่

ภาพที่ 31 คำถามของโครงการ (ผู้เขียน)

กิจกรรมที่เกิดขึ้น

- นิทรรศการการเรียนรู้ของแพชั่น
- ประชุม พูดคุย
- โรงเรียนสอนการออกแบบเสื้อผ้า
- จัดแสดงผลงานดีไซน์เนอร์
- ร้านค้าขายเสื้อผ้า
- แพชั่นโชว์

3.5. สถานที่ตั้งโครงการ

ภาพที่ 32 สถานที่ตั้งของโครงการ (ผู้เขียน)

LOCATION : RATCHADAPISEK ROAD (MRT THAILAND CULTURAL CENTER

ขนาดพื้นที่ใช้สอย 25,776 ตารางเมตร

ภาพที่ 33 สถานที่ใกล้เคียงของที่ตั้งโครงการ (ผู้เขียน)

<p>ระบบขนส่งสาธารณะใกล้เคียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - MRT ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย - MRT พระราม 9 - MRT ห้วยขวาง - MRT เพชรบุรี / APL มักกะสัน 	<p>USER ANALYSIS</p> <ul style="list-style-type: none"> - กลุ่มวัยทำงาน - นักเรียน/นักศึกษา - นักท่องเที่ยว 	<p>⊕ ข้อดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีรถโดยสาร - มีสภาพแวดล้อมดี - อยู่ในย่านเจริญ - มีรถไฟฟ้าผ่าน
<p>⚠️ ถนนการแยกใกล้เคียง</p> <ul style="list-style-type: none"> - แยก ศูนย์วัฒนธรรม - แยก เกียจร่วมมิตร - แยก อ.ส.ม.ท. - แยก พระราม 9 - แยก พิวเน็อง 	<p>วิธีเดินทางมาโครงการ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ทางเท้า - รถไฟฟ้า MRT - รถตู้ / รถเมล์ - รถยนต์ - รถมอเตอริไซด์ 	<p>⊖ ข้อเสีย</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้คนแน่น - จราจรติดขัด

ภาพที่ 34 วิเคราะห์บริบทโดยรอบ (ผู้เขียน)

บทที่ 4

การประยุกต์ในงานออกแบบสถาปัตยกรรม

4.1 การกำหนดโปรแกรม

4.1.1 ลักษณะโครงการและกิจกรรมโครงการ

เป็นการออกแบบโครงการสำหรับคนที่รักงานทางด้านแฟชั่น ทั้งในส่วนของผู้ผลิตและผู้บริโภค มีทั้งส่วนของนิทรรศการทางด้านแฟชั่น ส่วนจัดแฟชั่นโชว์และห้างสรรพสินค้าสำหรับจำหน่ายสินค้าแฟชั่นที่ผู้ผลิตสามารถออกแบบร้านค้าได้เอง

4.1.2 กำหนดองค์ประกอบโครงการ

4.1.2.1 ส่วนศูนย์แฟชั่น จะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

4.1.2.1.1 ส่วนของนิทรรศการชั่วคราว

4.1.2.1.2 ส่วนของนิทรรศการถาวร

4.1.2.1.3 ส่วนของจัดแสดงผลงานดีไซเนอร์

4.1.2.1.4 ส่วน FASHION SHOW

4.1.2.1.5 ส่วน YOUNG DESIGNER

4.1.2.2 ส่วนห้างสรรพสินค้า แบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

4.1.2.2.1 LUXURY BRAND

4.1.2.2.2 DESIGNER BRAND

4.1.2.2.3 THAI BRAND

4.1.2.2.4 CO-WORKING , GENERAL , DESSERT

4.1.2.2.5 SUPERMARKET , FOOD COURT , FOOD SHOP

4.1.1.3 ส่วนกลาง จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนออฟฟิศ ส่วนงานระบบ

4.1.3 การวิเคราะห์ผู้ใช้สอยโครงการ

4.1.3.1 ประเภทผู้ใช้โครงการคือกลุ่ม ผู้บริหารโครงการ ที่จะเข้ามาควบคุมโครงการ ฝ่ายดูแลส่วนต่างๆภายในโครงการทั้งหมด รวมทั้งพนักงานต้อนรับและพนักงานดูแลความเรียบร้อยต่างๆภายในโครงการ

4.1.3.2 ผู้ใช้ภายนอกของโครงการ ประเภทของบุคคลที่เข้ามาใช้บริการภายในโครงการจะเน้นไปทางกลุ่มคนรักงานทางด้านแฟชั่น

4.1.4 การวิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยโครงการ

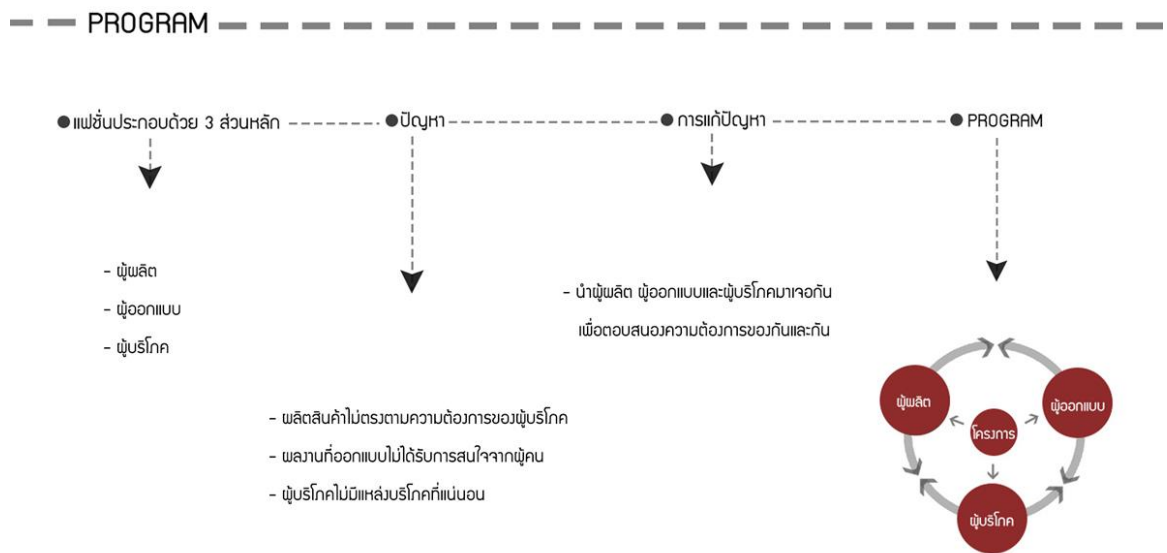
องค์ประกอบโครงการ	พื้นที่รวมโครงการ (ตารางเมตร)
1. ส่วนศูนย์แฟชั่น	4,717 ตารางเมตร
2. ส่วนห้างสรรพสินค้า	52,600 ตารางเมตร
3. ส่วนกลาง	1,467 ตารางเมตร
รวมพื้นที่ใช้สอยทั้งหมด	58,784 ตารางเมตร

ตารางที่ 1 วิเคราะห์พื้นที่ใช้สอยของโครงการ

4.2 การนำไปใช้ในองค์ประกอบสถาปัตยกรรม

4.2.1 แนวคิดในการออกแบบโครงการ

แนวความคิดหลักของโครงการ คือ เกิดจากความสนใจในงานแฟชั่นจึงทำให้มีความสนใจที่ท่าสถานที่รวบรวมงานทางด้านแฟชั่น ทั้งทางด้านการเรียนรู้ จัดแสดง และด้านอุตสาหกรรมแฟชั่น โดยตัวโครงการมีการดึงกระบวนการออกแบบของงานแฟชั่นมาใช้ในการออกแบบงานสถาปัตยกรรม ทั้งด้านภายในโครงการและด้านภายนอกโครงการ

ภาพที่ 35 แสดงความคิดเริ่มต้นของโครงการที่นำไปสู่กระบวนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม

4.2.2 การวิเคราะห์บริบทที่ตั้งโครงการ และ Zoning

4.2.2.1 การวิเคราะห์บริบทที่ตั้งของโครงการ

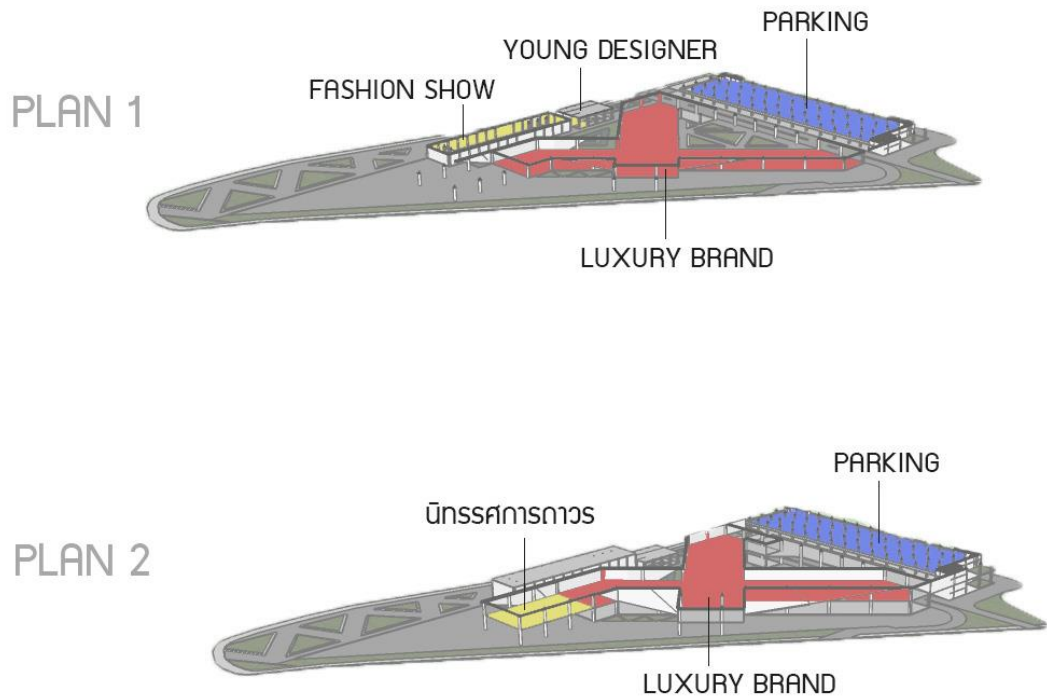
ความต้องการของโครงการนี้คืออยู่ในสถานที่ๆเดินทางสะดวก มีระบบขนส่งสาธารณะผ่านโครงการ เพื่อความสะดวกและง่ายต่อการมาใช้โครงการ อีกทั้งยังอยู่ใกล้ศูนย์วัฒนธรรมแห่งประเทศไทย ซึ่งมีความเป็นไทยเหมือนกันและสัมพันธ์กับโครงการนี้

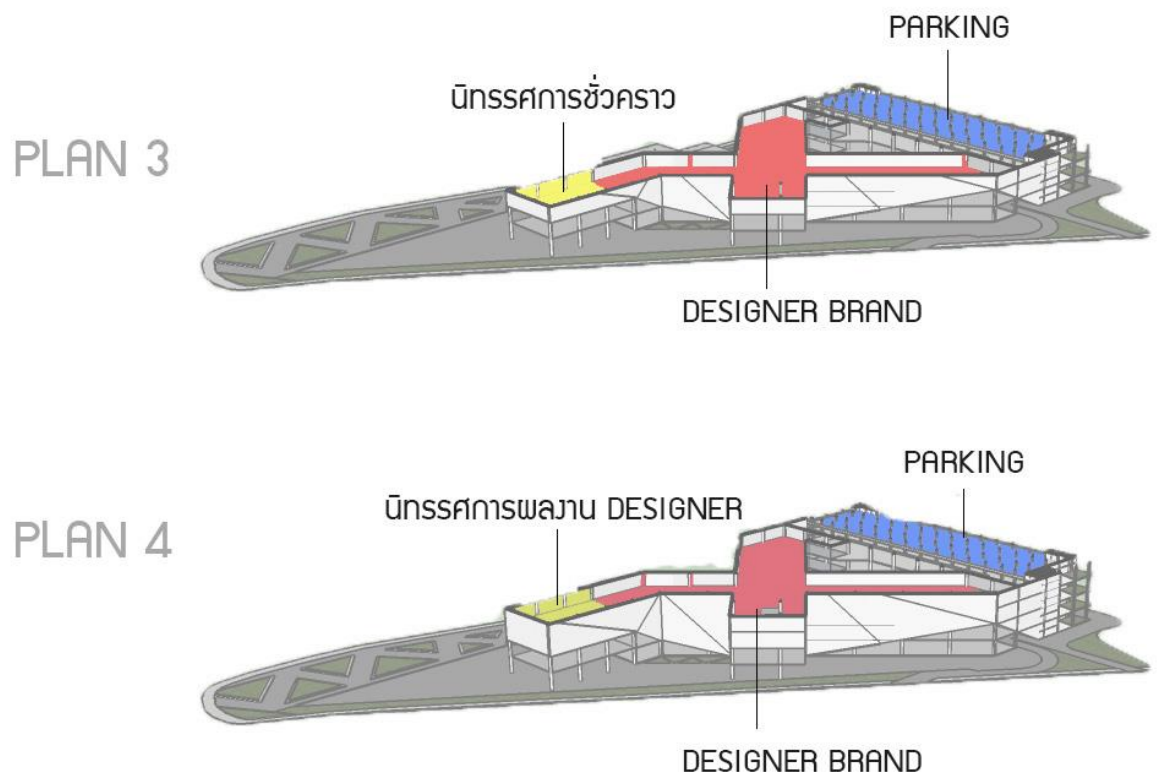
ภาพที่ 36 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของบริเวณที่ตั้งของโครงการและทางสัญจรที่เข้าถึง , ขอบเขตพื้นที่ทั้งหมด

4.2.2.2 การวิเคราะห์ที่ตั้งของตำแหน่งอาคาร (Zoning)

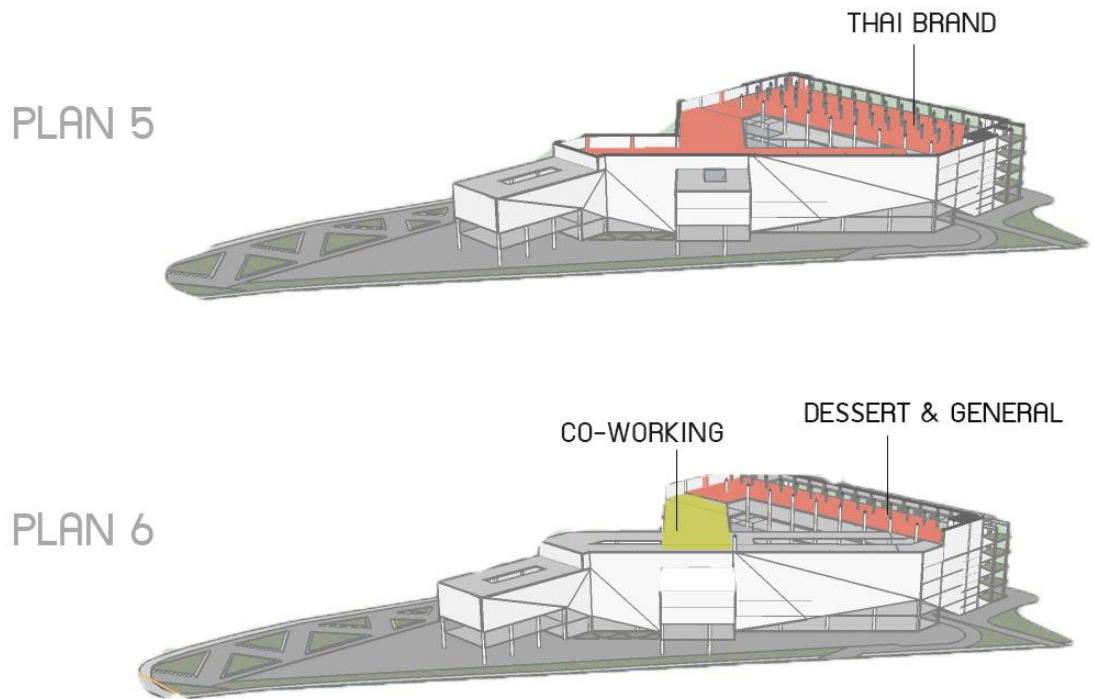
การวิเคราะห์ตำแหน่งที่ตั้งของอาคารเป็นไปตามลำดับการเข้าถึงของโครงการตามตำแหน่งที่เหมาะสมตามที่ได้มีการพัฒนาแบบร่างมา

ภาพที่ 37 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ

ภาพที่ 38 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ

ภาพที่ 39 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของแต่ละส่วนในอาคารทั้งหมดภายในโครงการ

4.3 การออกแบบร่างขั้นต้น

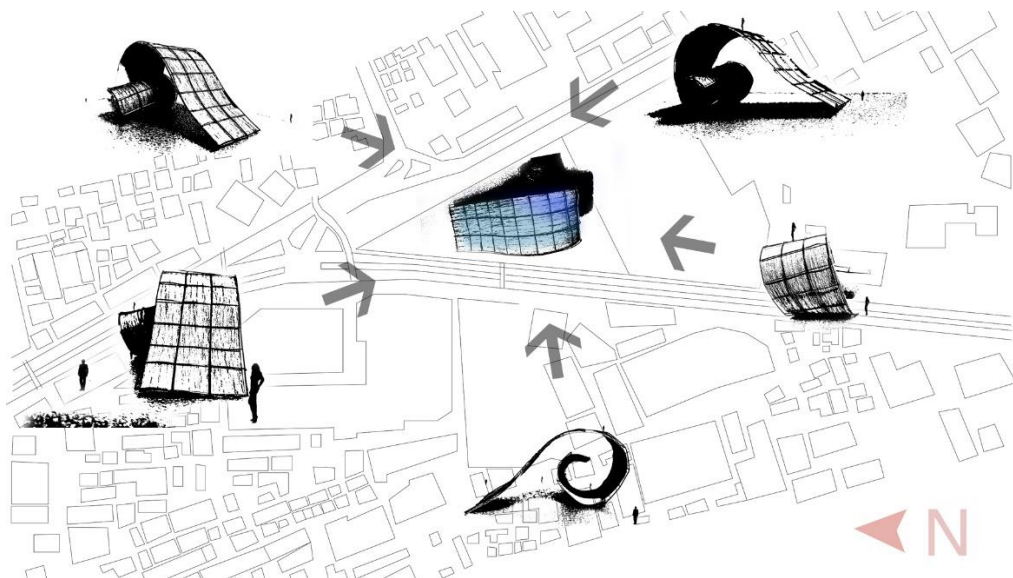
4.3.1 แบบร่าง

4.3.1.1 การพัฒนางานออกแบบร่างครั้งที่ 1

การนำเสนอในครั้งที่ 1

ภาพที่ 40 ZONING ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 1

ภาพที่ 41 มุมมองโดยรอบโครงการ ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 1

ข้อเสนอแนะ – รูปแบบของคนที่ทำเสนอยังผิดเสกกล เปลี่ยนรูปแบบวิธีการเสนอที่เข้าใจง่าย และดีกว่านี้

4.3.1.2 การพัฒนางานออกแบบร่างครั้งที่ 2

การนำเสนอในครั้งที่ 2

ภาพที่ 42 ZONING ตรวจสอบร่างครั้งที่ 2

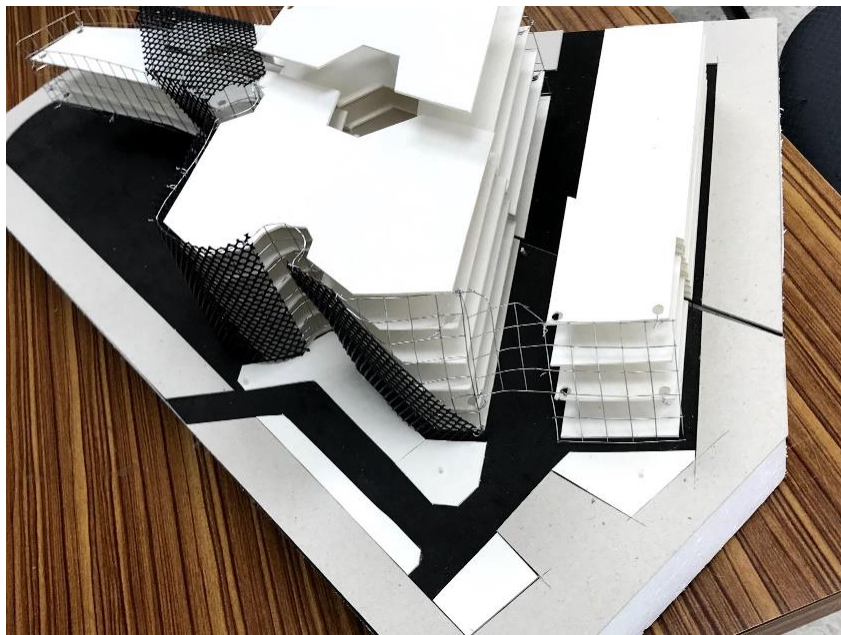
ภาพที่ 43 MASS MODEL ตรวจสอบร่างครั้งที่ 2

ภาพที่ 44 MASS MODEL ตรวจสอบร่างครั้งที่ 2

ภาพที่ 45 MASS MODEL ตรวจสอบร่างครั้งที่ 2

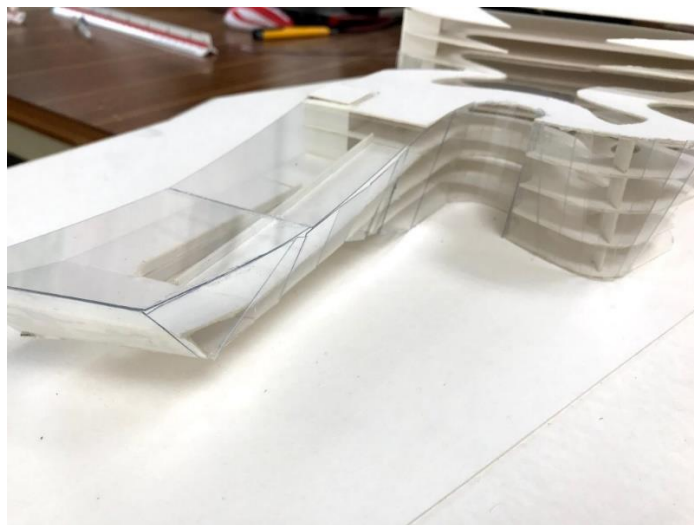
ภาพที่ 46 MASS MODEL ตรวจสอบร่างครั้งที่ 2

ข้อเสนอแนะ – ให้ไปทำพื้นที่ที่แสดงถึงรายละเอียดภายในอาคารให้ชัดเจนมากกว่านี้ ทำรูปแบบอาคารหลายๆแบบให้เหมือนผ้าที่พันกันไปมา และรูปแบบของอาคารยังไม่ค่อยสวยเท่าที่ควร

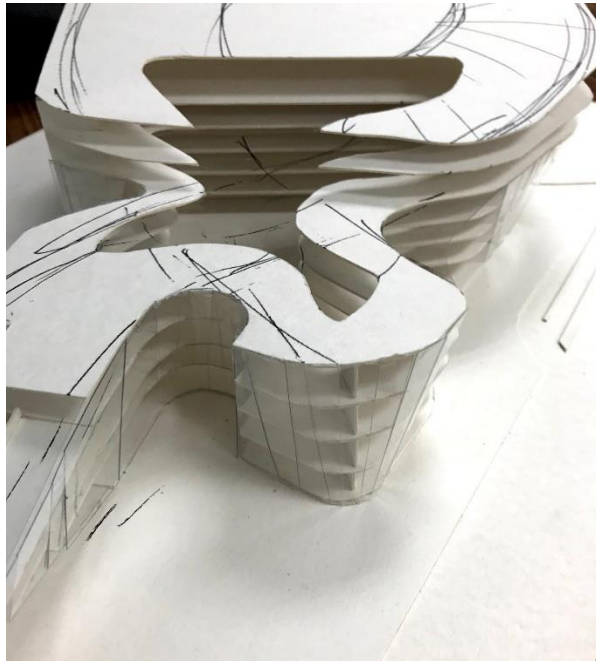
4.3.1.3 การพัฒนางานออกแบบร่างครั้งที่ 3
การนำเสนอในครั้งที่ 3

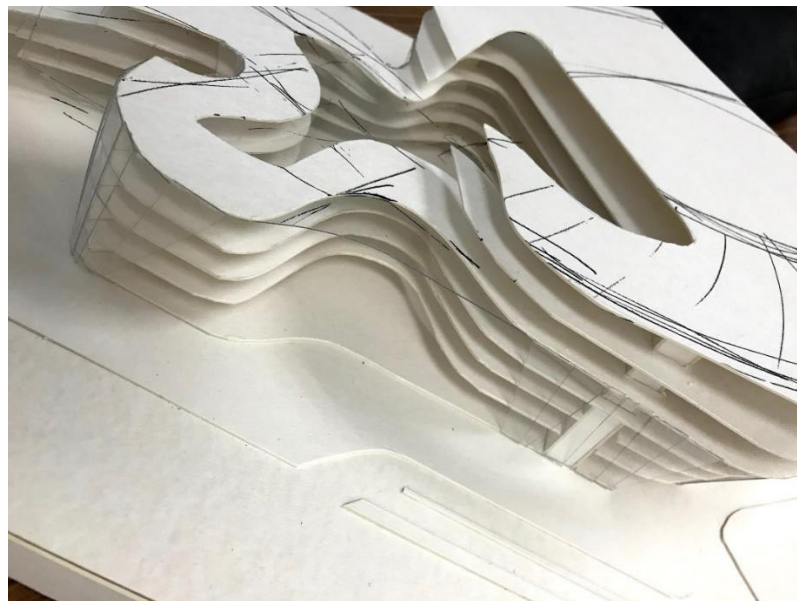
ภาพที่ 47 วางผังพื้นที่ ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3

ภาพที่ 48 MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3

ภาพที่ 49 MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3

ภาพที่ 50 MASS MODEL ตรวจสอบแบบร่างครั้งที่ 3

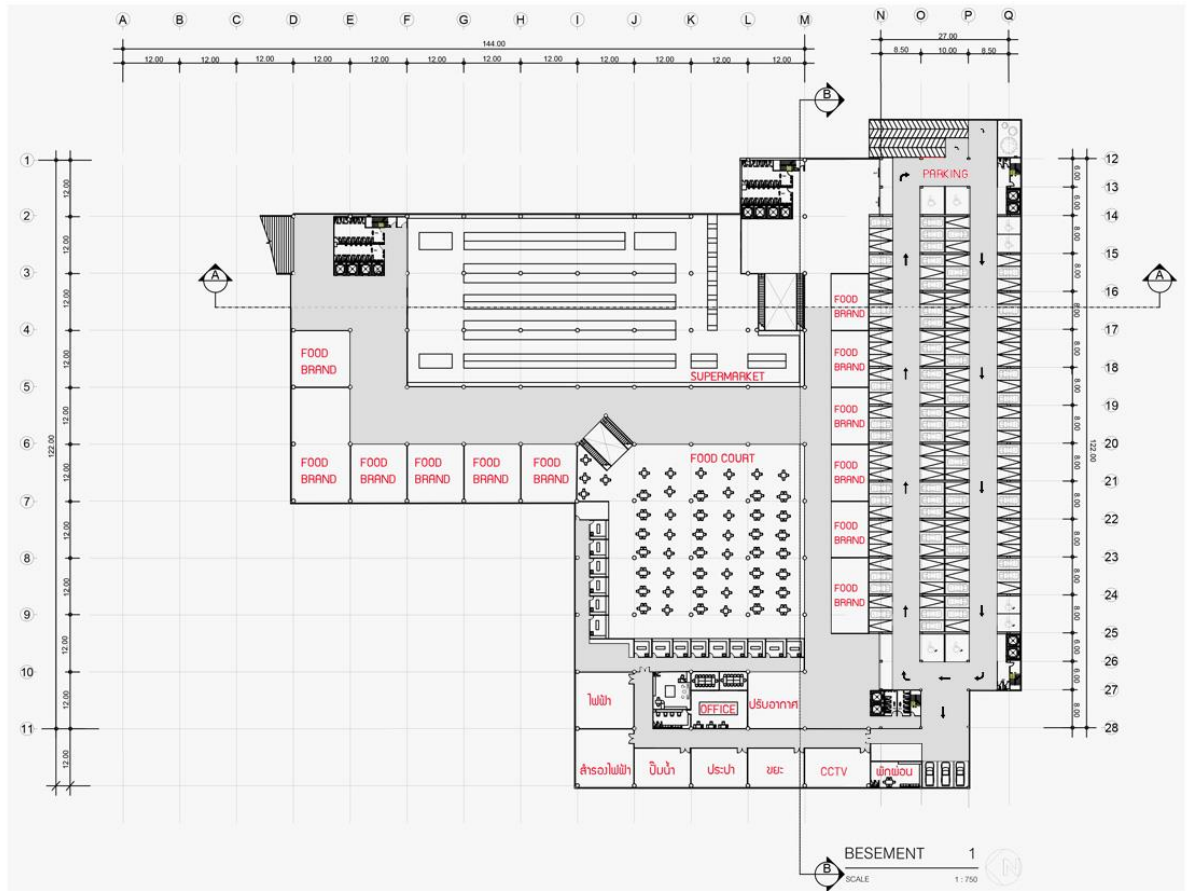
ข้อเสนอแนะ – แก่พื้นที่ว่างตรงกลางที่โล่งให้ตึกกว่านี้ เพราะตอนนี้ทางเดินยังมีความซับซ้อนและเข้าใจยาก อาจเปลี่ยนรูปแบบโค้งเป็นเหลี่ยมได้ แก่ไขบันไดเลื่อนให้ขึ้นลงได้ตึกกว่าเดิม และดูระยะทางขึ้นลงใต้ดินให้ถูกต้อง

4.3.2 แบบผังบริเวณ

ภาพที่ 51 แสดงผังบริเวณทั้งหมดของโครงการ

4.3.3 แบบผังพื้นอาคารชั้นใต้ดิน

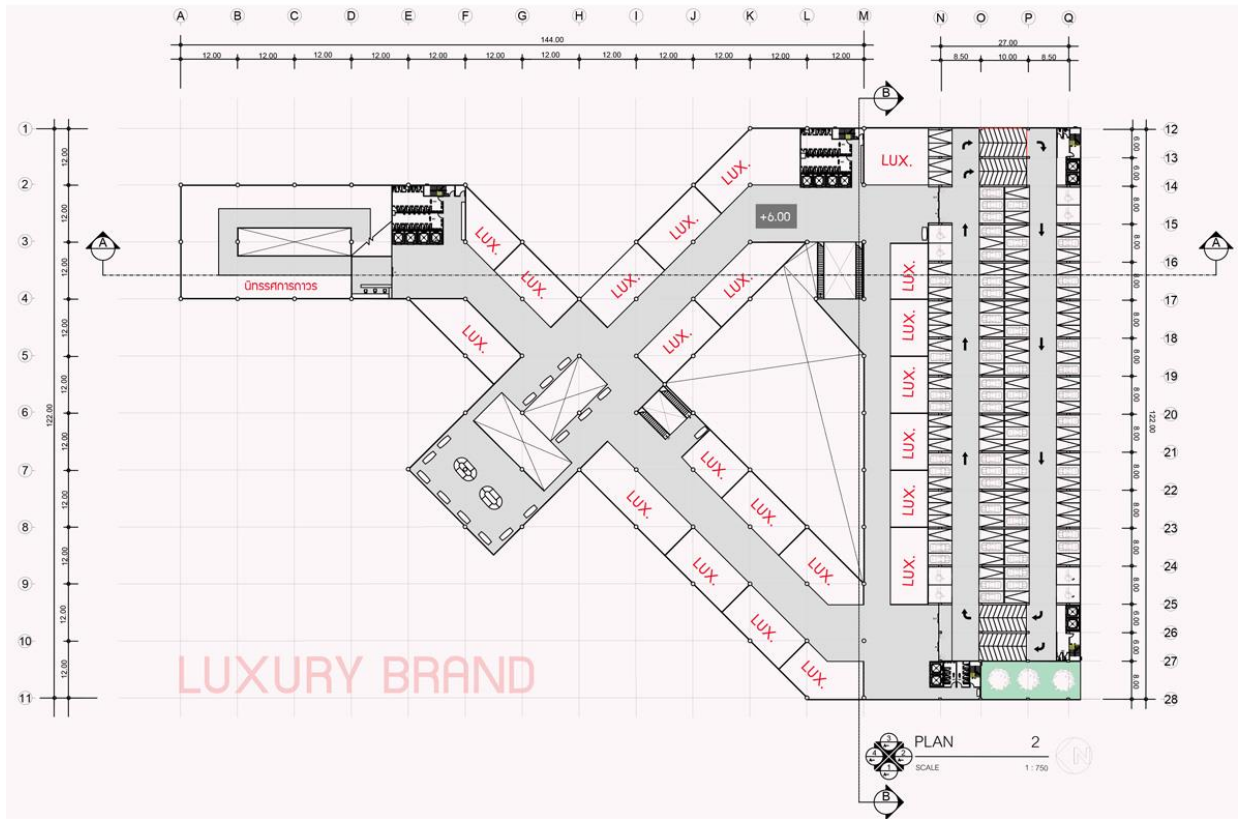
ภาพที่ 52 แสดงผังชั้นใต้ดินศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.4 แบบผังพื้นอาคารชั้น 1

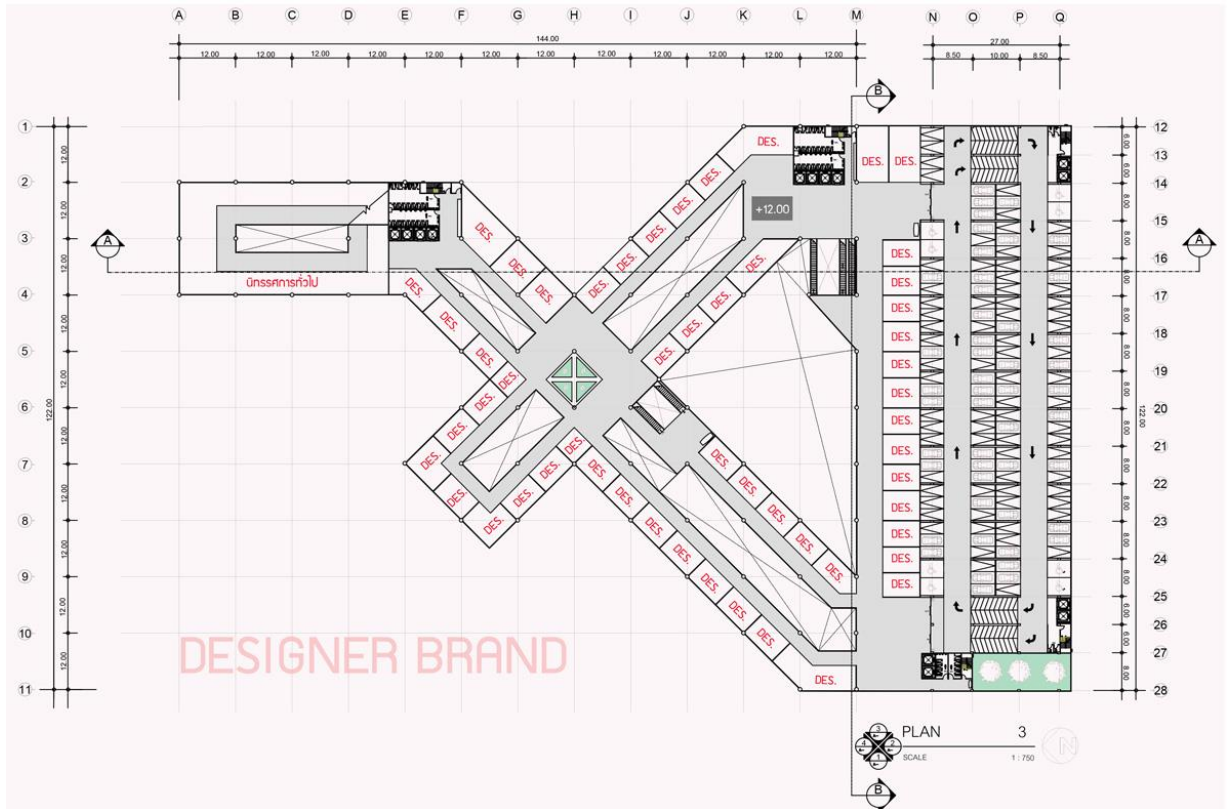
ภาพที่ 53 แสดงผังชั้น 1 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.5 แบบผังพื้นอาคารชั้น 2

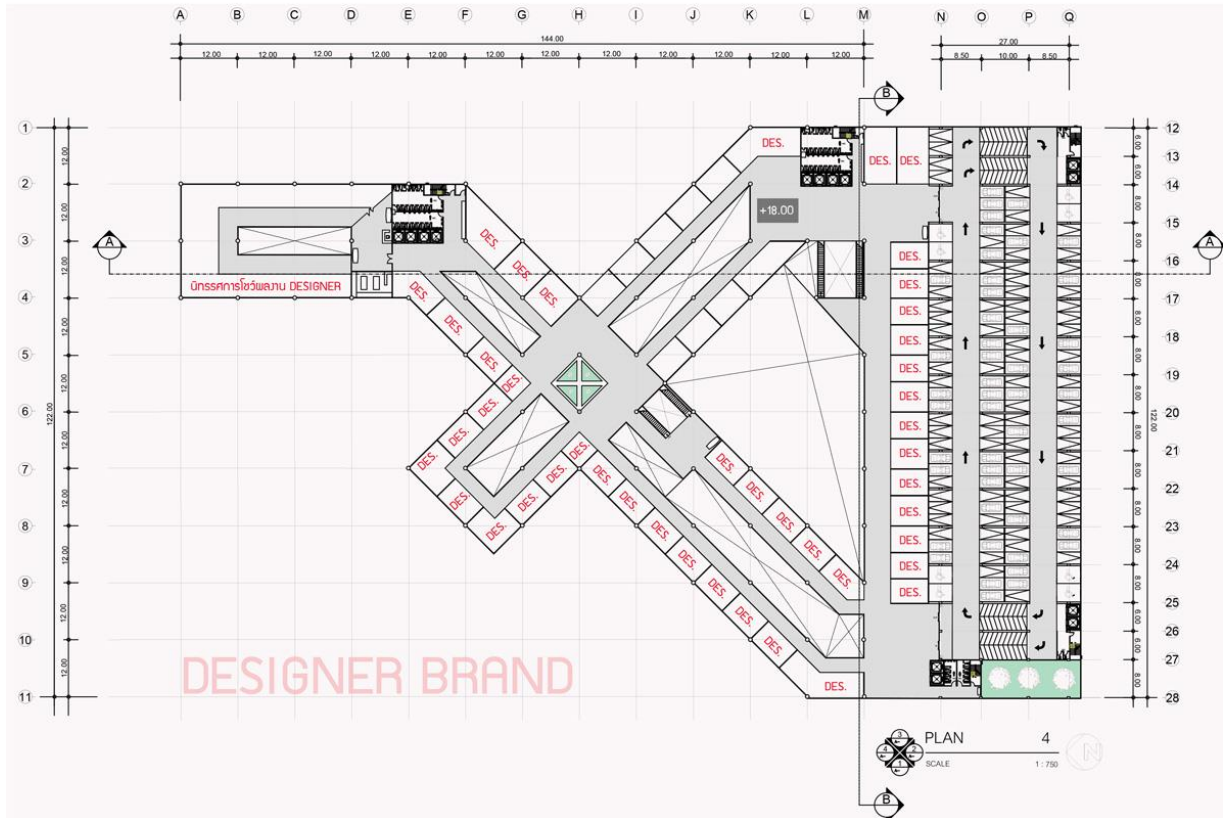
ภาพที่ 54 แสดงผังชั้น 2 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.6 แบบผังพื้นอาคารชั้น 3

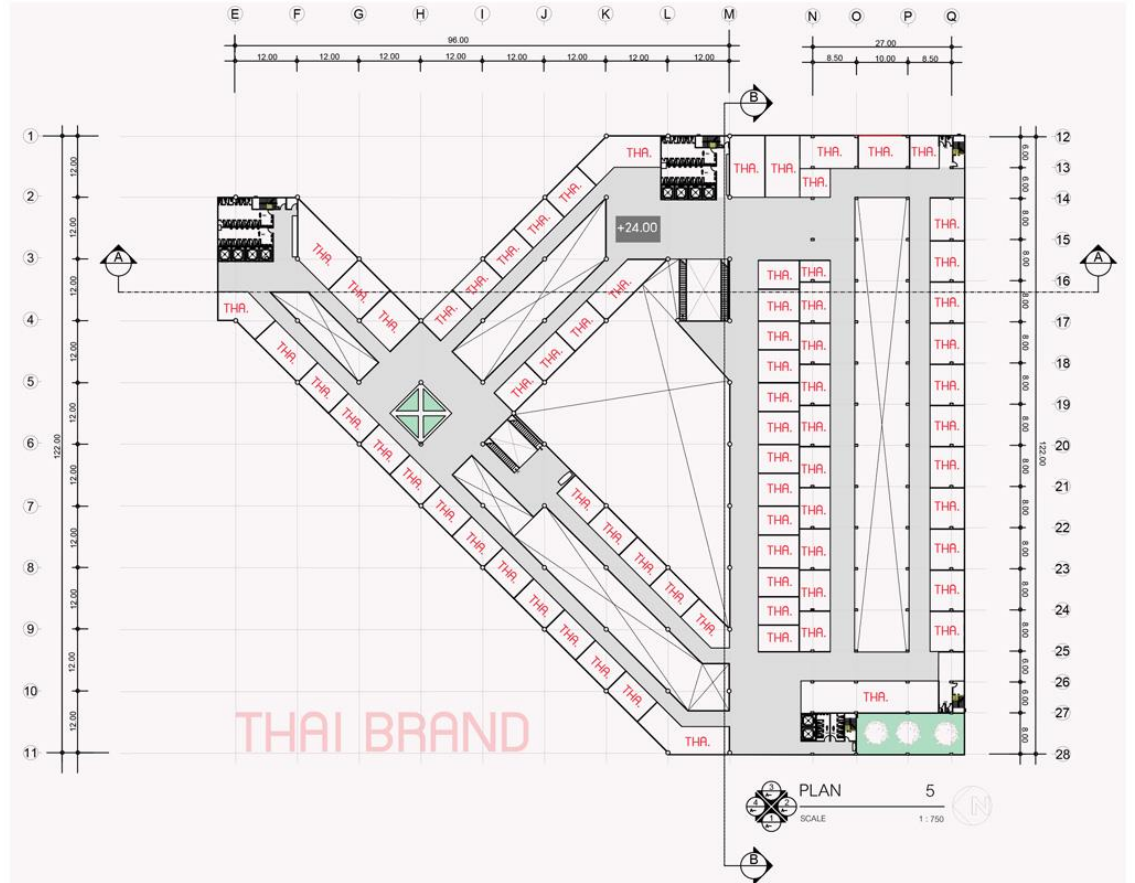
ภาพที่ 55 แสดงผังชั้น 3 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.7 แบบผังพื้นอาคารชั้น 4

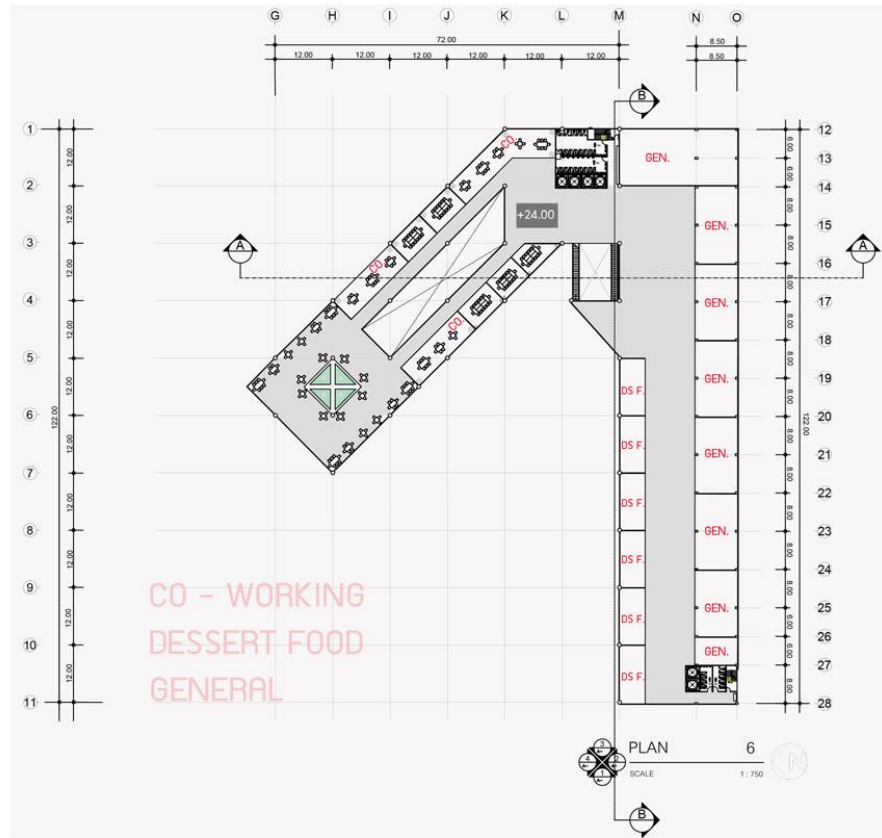
ภาพที่ 56 แสดงผังชั้น 4 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.8 แบบผังพื้นอาคารชั้น 5

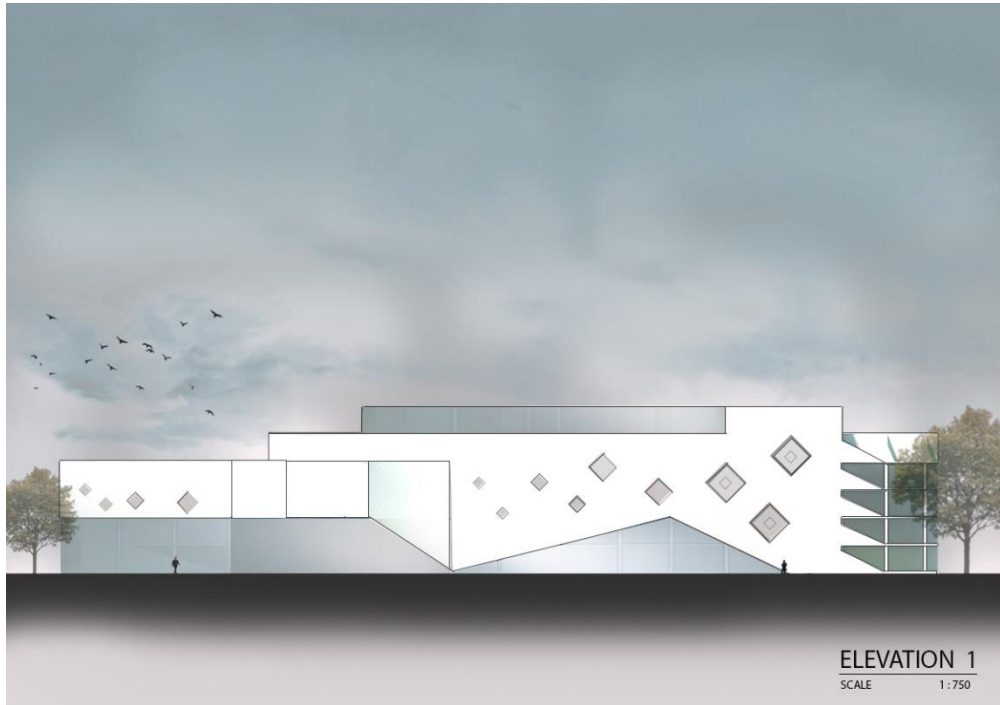
ภาพที่ 57 แสดงผังชั้น 5 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.9 แบบผังพื้นอาคารชั้น 6

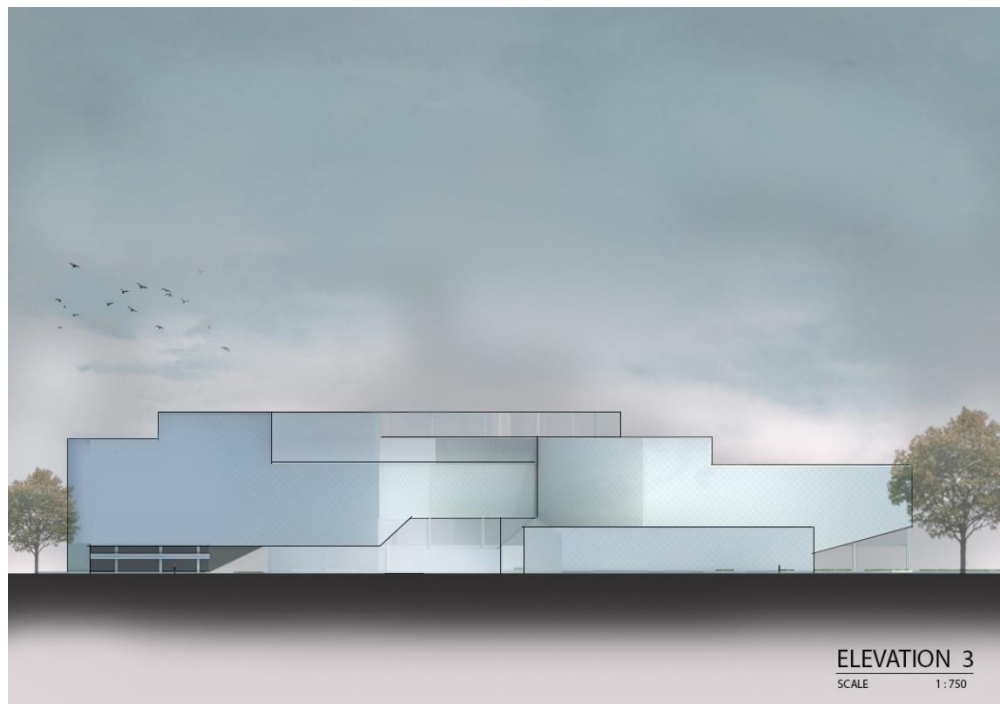

ภาพที่ 58 แสดงผังชั้น 6 ศูนย์แฟชั่นแห่งประเทศไทย

4.3.10 รูปด้านอาคาร

ภาพที่ 59 แสดงรูปด้าน 1 ของโครงการ

ภาพที่ 60 แสดงรูปด้าน 2 ของโครงการ

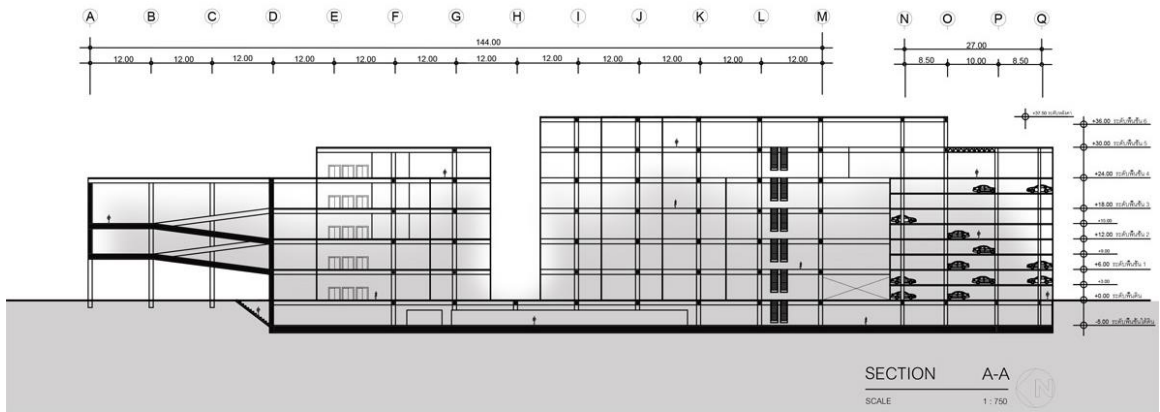

ภาพที่ 61 แสดงรูปด้าน 3 ของโครงการ

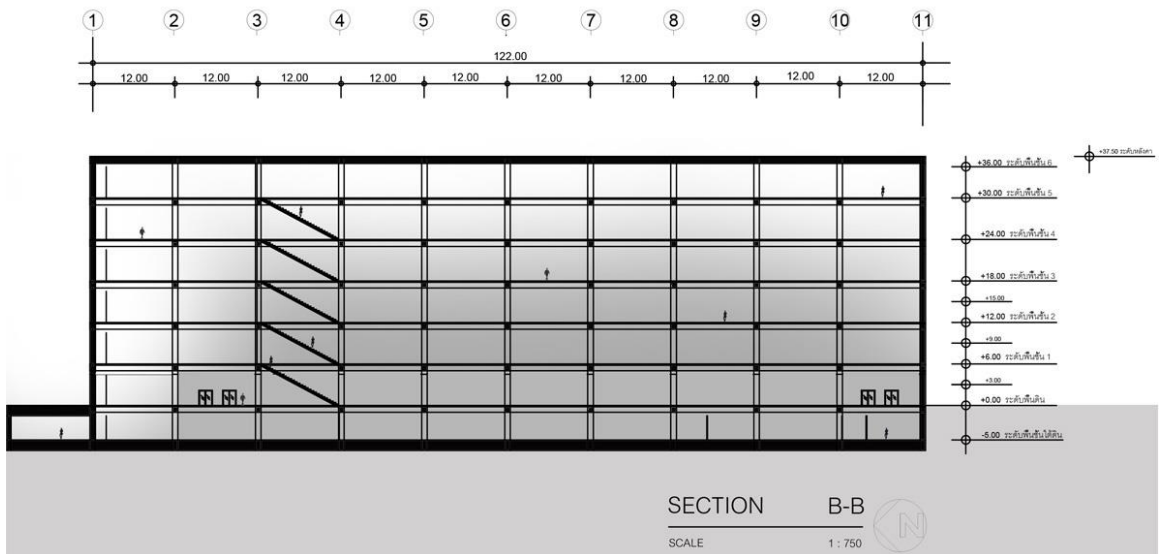

ภาพที่ 62 แสดงรูปด้าน 4 ของโครงการ

4.3.11 รูปตัดอาคาร

ภาพที่ 63 แสดงรูปตัด A-A

ภาพที่ 64 แสดงรูปตัด B-B

4.3.12 Perspective

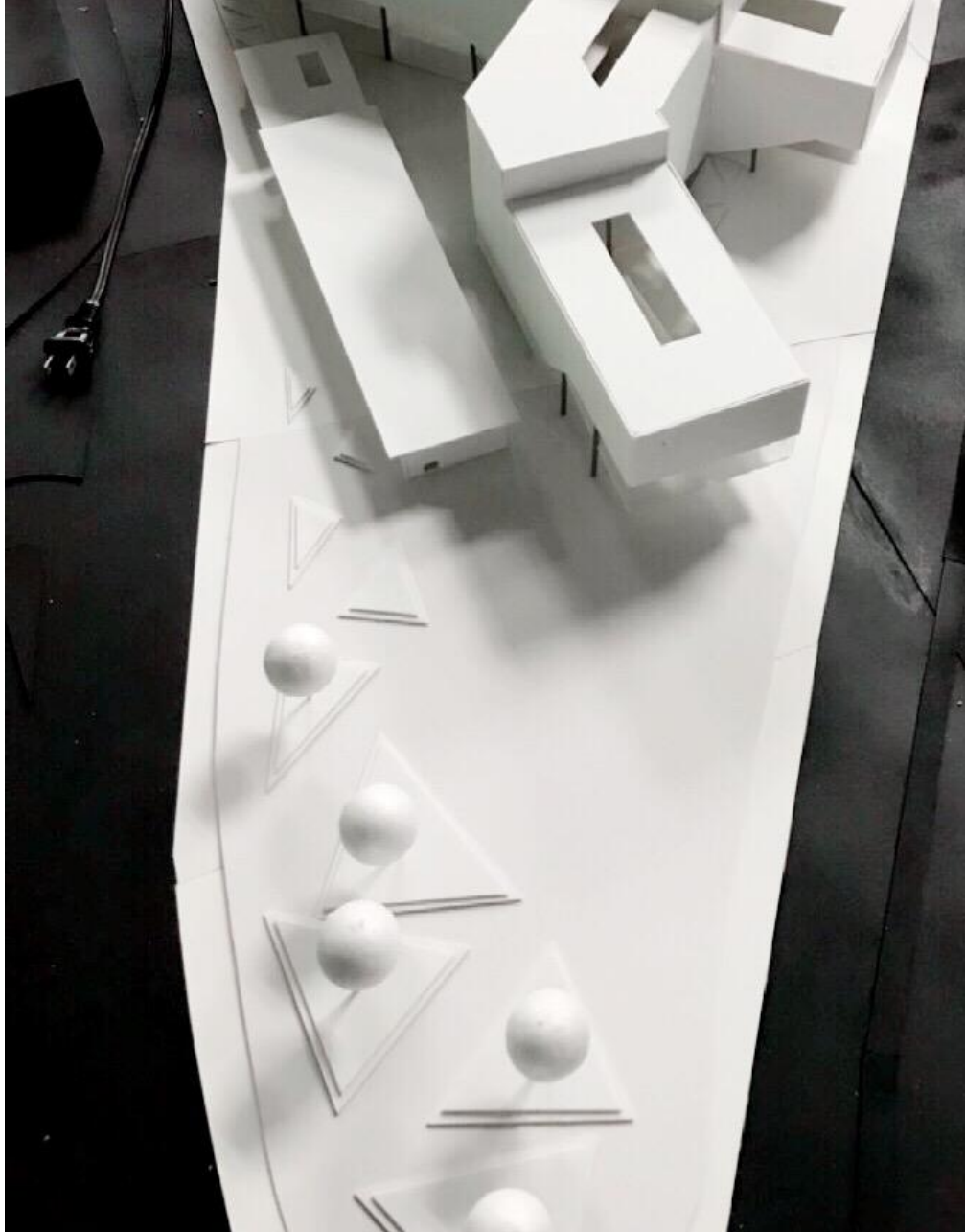

ภาพที่ 65 แสดงรูปทัศนียภาพภายนอกของโครงการ

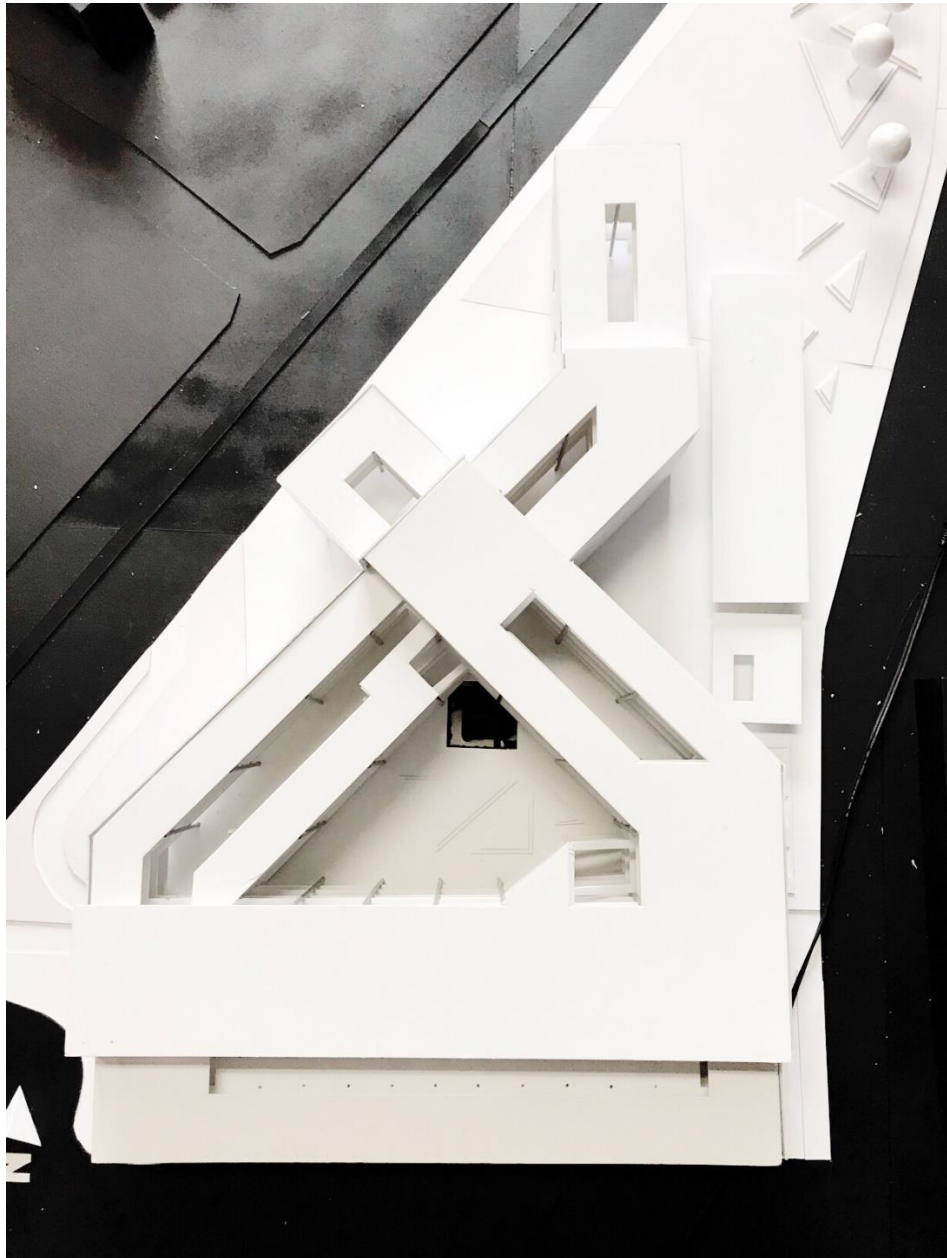

ภาพที่ 66 แสดงรูปทัศนียภาพภายนอกของโครงการ

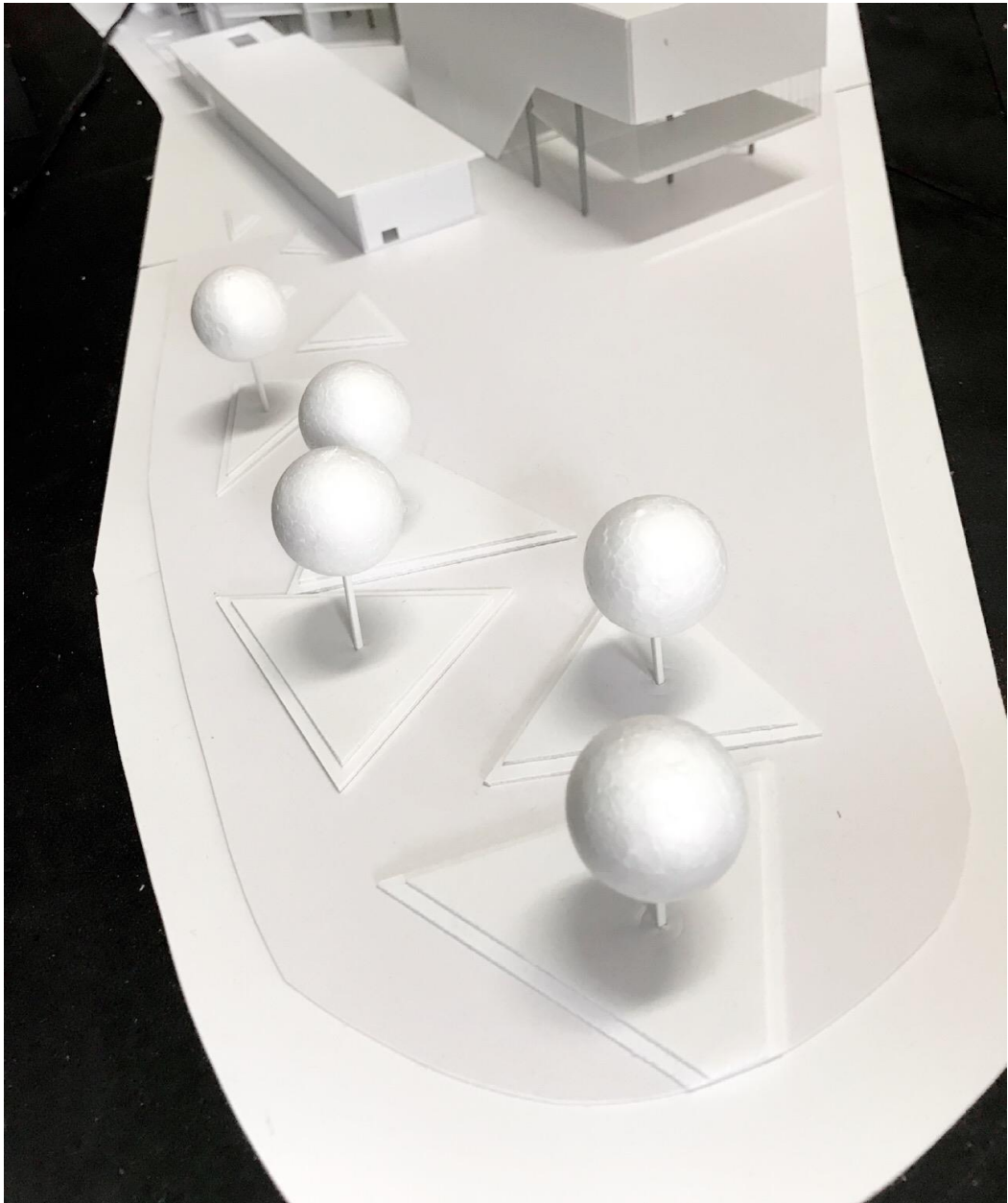
4.3.13 Model Final

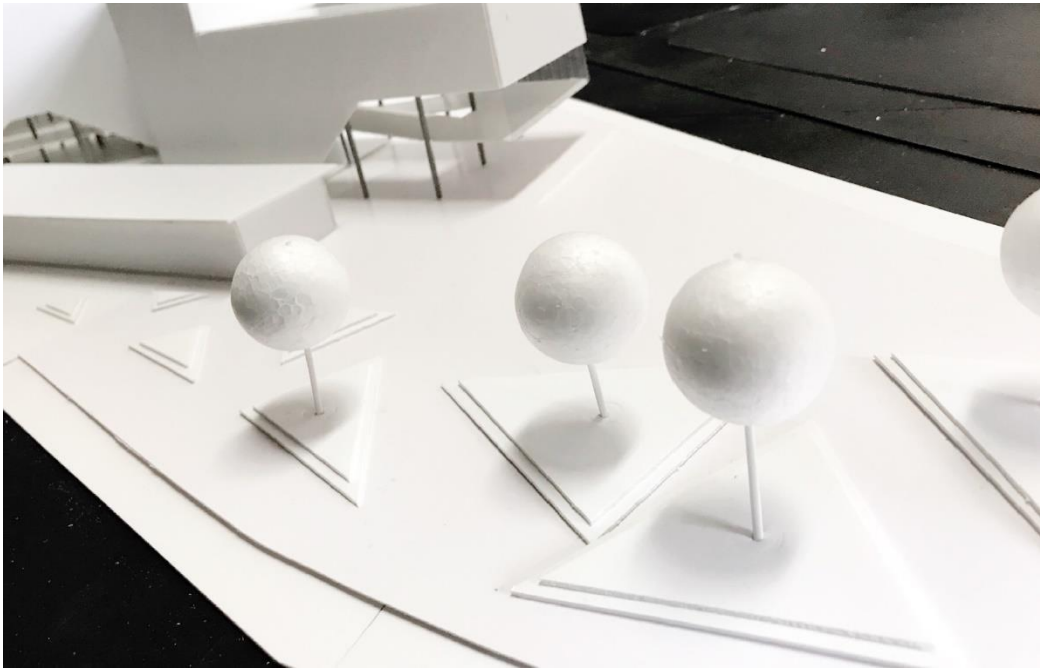
ภาพที่ 67 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

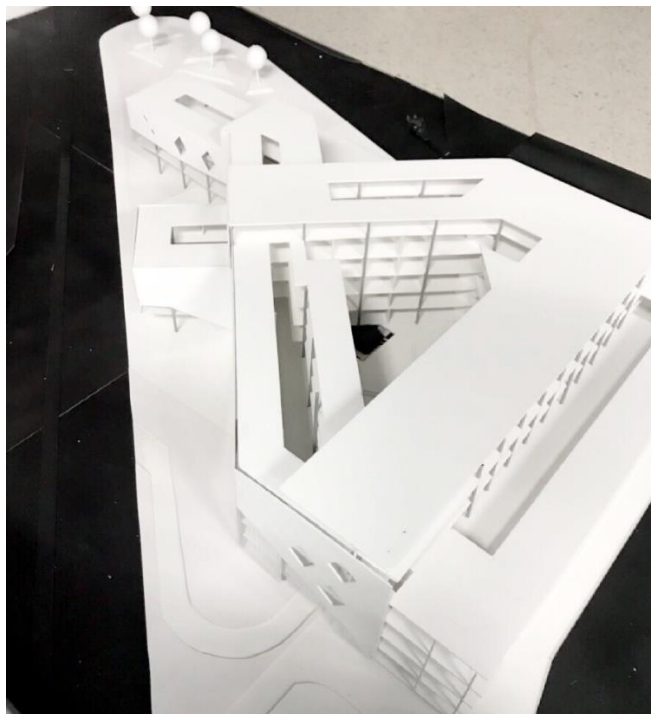
ภาพที่ 68 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 69 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

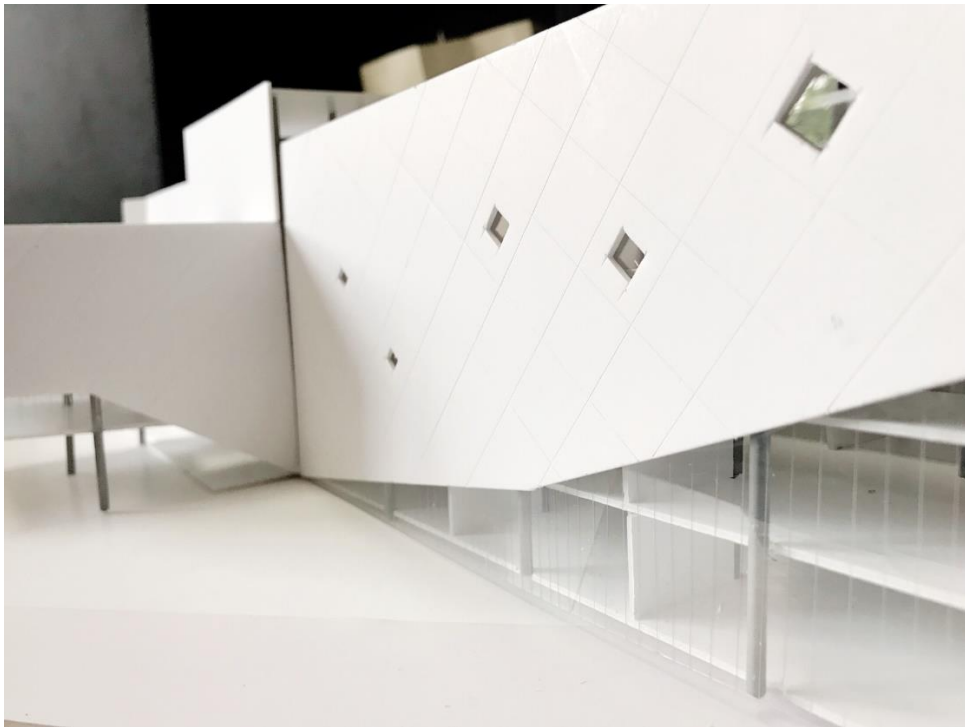
ภาพที่ 70 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 71 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 72 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 73 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 74 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 75 แสดงหุ่นจำลองภายในโครงการ

ภาพที่ 76 แสดงหุ่นจำลองรอบโครงการ

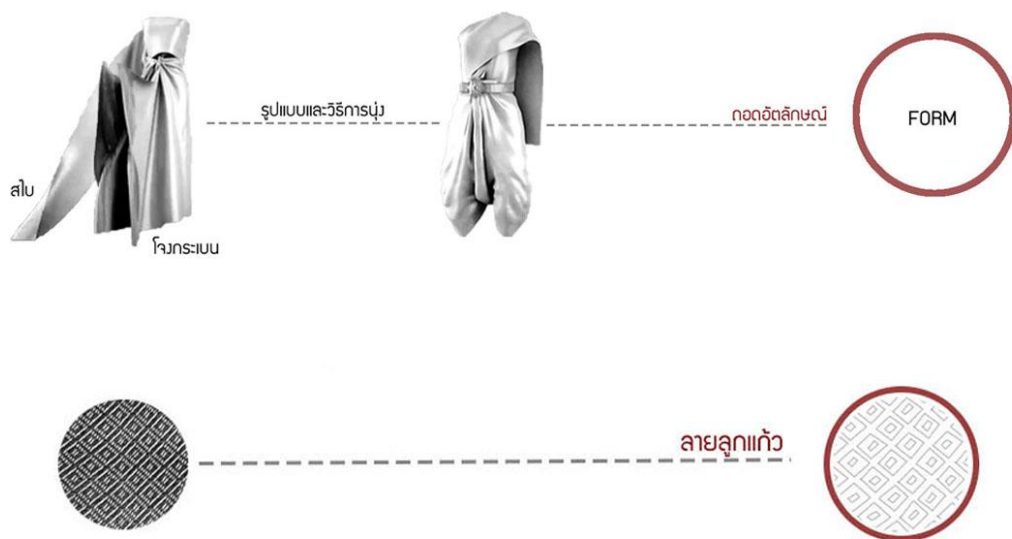
บทที่ 5

สรุปผลการประยุกต์ใช้ในการออกแบบ(CONCLUSIONS)

5.1 แนวคิดของโครงการ

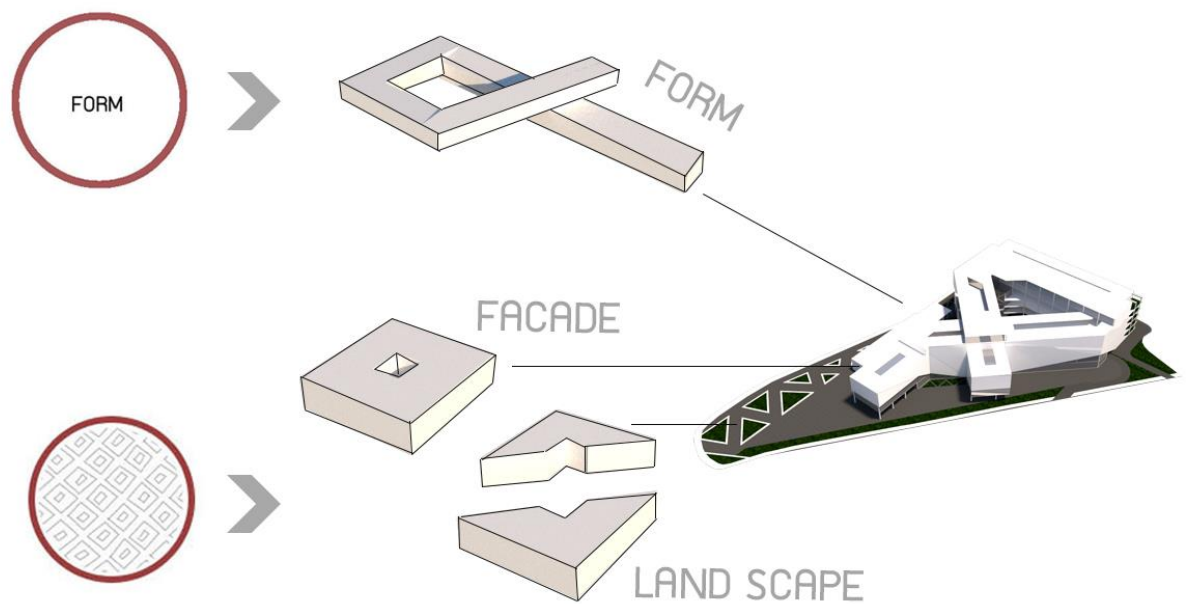
กระบวนการในการออกแบบงานตั้งแต่เริ่มจากความสนใจของงานทางด้านแฟชั่น จึงได้ไปศึกษาข้อมูลของงานทางด้านแฟชั่น ตั้งแต่ประวัติความเป็นมาในอดีต-ปัจจุบัน วิเคราะห์ปัญหาของงานแฟชั่นในปัจจุบันที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งหาวิธีการแก้ไขปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่ายจนเกิดมาสู่โปรแกรมของโครงการ เพื่อเป็นโครงการที่ช่วยแก้ปัญหาทางด้านแฟชั่นทุกด้าน โดยใช้จุดเด่นและปัญหาของงานทางด้านแฟชั่นมาสร้างเป็นงานสถาปัตยกรรม

IDENTITY

ภาพที่ 77 แสดงข้อมูลที่น่ามาใช้ในการออกแบบ

PROCESS

ภาพที่ 78 แสดงข้อมูลกระบวนการคิดในการออกแบบ

5.2 การวิเคราะห์เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบ

การนำผลการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบโครงการ มีแนวคิดในการออกแบบคือ ดึงอัตลักษณ์ของแฟชั่นไทยมาสร้างเป็นรูปทรงของตัวอาคาร สร้าง SPACE จากกระบวนการทอของเครื่องทอผ้าไทย และดึงลวดลายผ้าไทยมาใช้ใน LANDSCAPE , FACADE โดยทำให้ผู้ใช้โครงการได้รู้สึกถึงความเป็นแฟชั่นไทยและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของงานแฟชั่นในประเทศไทย

5.3 ข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการ

5.3.1 ครั้งที่ 1

35

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วท-สท ๐๓

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 1.2 ลำดับที่ 8 ช่วงเวลาตรวจ ๐๙.๓๐-15.3๐ วันที่ตรวจ 12/๐๙/๕๕

ชื่อนักศึกษา รวมสงฆ์ ธีระภรณ์ เลขที่ ๕๑๐๐๙๙๑ ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา 25๕๕

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ ประสิทธิภาพของ...

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.จรรยา พงษ์...

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<ul style="list-style-type: none"> - เสนอให้ปรับปรุงการนำเสนอ - ทำวิจัยเชิงปริมาณ - ทบทวน 2220๖๓

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน
10/10/๕๕

36

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-86 ๐๓

ครั้งที่ 1 กลุ่มที่ 1.2 ลำดับที่ 9 ช่วงเวลาการตรวจ วันที่ตรวจ 12/09/61

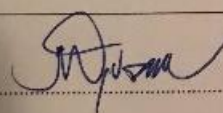
ชื่อนักศึกษา งามรุ่งโรจน์ ธรรมงาม รหัส 56๐๐๑๕1 ภาคการศึกษา ๑ ปีการศึกษา ๒๕๕1

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ แฟชั่นและสิ่งทอเพื่อการตลาด

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. นามะ ภาณ นิว่อ่อน

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
	<p>ใส่ชื่อเรื่องใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - แทนชื่อวิทยานิพนธ์เดิม - ใส่ชื่อภาควิชา น.ก. <p>การวางผิว ใส่ชื่อผู้แนะนำการวางของผิว</p>

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

5.3.2 ครั้งที่ 2

35

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

วพ-สศ ๐๓

ครั้งที่ ๒ กลุ่มที่ ๒ ลำดับที่ ๖ ช่วงเวลาการตรวจ ๐๙.๓๐-๑๑.๓๐ วันที่ตรวจ ๑๐/๑๐/๒๕๖๑

ชื่อนักศึกษา วรรณพรศรี ภาควิชาเกษตร ๒๕๖๐๑๑๑ ภาควิชาการศึกษา ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๑

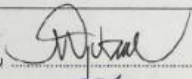
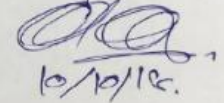
ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ นวัตกรรมระบบการ

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ.จรรยา นวประเสริฐ / อ.วิภาดาภากร ขวัญ

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
อ.จรรยา	<ul style="list-style-type: none"> - พจนานุกรม/วิธีการ - ทฤษฎี
อ.วิภาดาภากร	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการวิธีของงานวิจัย - ครอบคลุมเนื้อหา

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ใช้คณะกรรมการตัดสิน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

 ๑๐/๑๐/๒๕.

5.3.3 ครั้งที่ 3

35

แบบบันทึกการตรวจงานวิทยานิพนธ์รายบุคคล

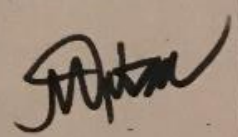
วท-สท ๐๓

ครั้งที่ 3 กลุ่มที่ 1.2 ลำดับที่ 4 ช่วงเวลาการตรวจ 15.0๐ วันที่ตรวจ ๐๖/๑๑/๖๑

ชื่อนักศึกษา วราวุฒ สว่าง เลขที่ ๕๖๐๐๑๑๑ ภาคการศึกษา 1 ปีการศึกษา ๒๕๖1

ชื่อโครงการวิทยานิพนธ์ 11 นวัตกรรม สภาวัฒนธรรม

ชื่อกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ อ. วาฬปราการ วังสอน อ. จรรยา นนทร

หัวข้อ	ข้อเสนอแนะ
อ. จรรยา	ให้ SPACE น.ก. วัง
อ. วาฬปราการ	เพิ่มบทไดอะล็อก , มีบทไดอะล็อก ดูรายละเอียด ทางลงท้ายไดอะล็อก

(นักศึกษาต้องพิมพ์รายการในช่องว่างให้เรียบร้อย ก่อนที่จะพิมพ์ให้คณะกรรมการแต่ละคน)

ลงชื่อกรรมการผู้ตรวจงาน

บรรณานุกรม

กรมศิลปากร. (2514) สมุดภาพแสดงเครื่องแต่งกายตามสมัยประวัติศาสตร์และโบราณคดี (พิมพ์

ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: กรมศิลปากร. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก

https://www.baanjomyut.com/library_2/history_of_costume/02.html

ผ้าไทย 4 ภาค. (ม.ป.ป.). สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก ผ้าและอัญญาไทย:

<https://thaiunique.wordpress.com/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2/%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B8%A2-%E0%B9%94-%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%84/>

สิริชชา สำลีทอง. กระบวนการผลิตผ้าทอ. สืบค้นเมื่อ พฤษภาคม 2561, เข้าถึงได้จาก ความรู้

พื้นฐานการผลิตผ้าทอและลวดลาย:

http://www.elfar.ssru.ac.th/siracha_sa/pluginfile.php/107/block_html/content/%E0%B8%AA%E0%B8%B4%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%8A%E0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B8%9A%E0%B8%A7%E0%B8%99%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B8%9C%E0%B8%A5%E0%B8%B4%E0%B8%95%E0%B8%9C%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%97%E0%B8%AD.pdf

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

ชื่อนามสกุล นายสหรัฐ เตชานูบาล

วันเดือนปีเกิด วันที่ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2537

สถานที่เกิด 36 หมู่ 2 ตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

วุฒิการศึกษา

พ.ศ. 2553 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนมัธยมฐานบินกำแพงแสน

พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมฐานบิน
กำแพงแสน

พ.ศ. 2556 เข้าศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรสถาปัตยกรรมศาสตร์บัณฑิต
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

รางวัลหรือทุนการศึกษาที่เคยได้รับในขณะที่ศึกษาในหลักสูตร

พ.ศ. 2557 รางวัลรางวัลเกียรติยศ มารยาทดีเด่น (มหาวิทยาลัยศรีปทุม)

ที่อยู่หรือสถานที่ติดต่อได้

36 หมู่ 2 ตำบลหินมูล อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

หมายเลขโทรศัพท์ 096-4171794

อีเมลล์ frank.saharat@gmail.com

Facebook saharat tachanubal